ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5132 — 18/31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1902 — ՇԱԲԱԹ — 1 ՇԷՎՎԱԼ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5132

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزه‌تسی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱԶ ՈՒ ԶԱԽ

ԳԹՈՒԹԻՒՆԸ ԴՊՐՈՑԻՆ

Հանրային գթութեան կարօտ հաստատութեան մը օգնութեան հասնելու, եւ կամ ո՛եւ է կարօտութիւն մը, թշուառութիւն մը դարմանելու համար երբ հանգանակութեան պէտքեր կը ծագին, չեմ գիտեր ինչո՛ւ ո՛չ ոք կը մտածէ գթութեան հոսանք մըն ալ գոյացնել նոյն իսկ մեր վարժարաններուն մէջ, մեր դպրոցականներուն մէջ, եւ մաս մըն ալ օժանդակութիւն անկէ ակնկալել:

Ըսեմ անմիջապէս թէ այդ օժանդակութիւնը մեծ բան մը չի կրնար ըլլալ; մեծ արդիւնք մը չի կրնար առաջ բերել; բայց վերջապէս օգուտները՝ որոնք այդ տեսակ ձեռնարկէ մը կրնան ծագիլ, չատ մեծ են, չատ էական: Այդ կարգի ձեռնարկ մը՝ գթութեան կարօտ հաստատութեան, կամ անձին եւ կամ ընտանիքին ունենալիք օգուտէն աւելի կրնայ օգտակար դառնալ մեր դպրոցական սերունդին, կրնայ չա՛տ դեղեցիկ, չատ ազնիւ հանգամանք մը տալ անոր հոգիին, եւ մեծապէս կը նպաստէ անոր բարոյական կազմութեան:

Ցաւախ տղան ի՞նչ բանի որ վարժուի պզտիկ տարիքէն, այդպէս կը մնայ միշտ, մինչեւ հասնութիւնը, նոյն իսկ մինչեւ իր մահը: Տղան պզտիկուց գթութեան վարժեցնելով, ամբողջ կեանքին մէջ կրնանք գթասիրա ընել զայն; կրնանք առատաձեռն, վեհանձն ու թշուառութեան կարեկիր ընել զայն: Ինչպէս որ տղան պզտիկուց գէշ ունակութեանց վարժուելով գէշ ճամբու մէջ կը մեծնայ, այնպէս ալ առաքինի կրնայ մնալ, եթէ երբեք մատաղ տարիքէն իր հոգիին լմուին բոլոր առաքինութիւնները:

Բարոյական դաստիարակութեան տեսակէտով չատ կարեւոր խնդիր մըն է ասիկա, եւ մեր դաստիարակները՝ վարժարանին մէջ մէկ երկու «ութիւն»ի տեղ եթէ երբեք այդ խնդրին կարեւորութիւնն տան, ապահովաբար չա՛տ աւելի բարձր, չա՛տ աւելի գեղեցիկ գործ մը տեսած կ'ըլլան: Այդ կարգի դաստիարակութեան մը շնորհիւ կարելի է նոյն իսկ ամէնէն քարսիրտ ու ձեռքը դոց հարուստին զաւակը մարդասէր մը դարձնել, կարելի է ամէնէն աղքատ ընտանիքի զաւակներուն անգամ սորվեցնել թէ հոգիի ի՞նչ մեծ գոհունակութիւն մը, մխիթարութիւն մը կայ իր աւելի հոգ չէ մէկ տասնոցը կարօտի մը, թշուառի մը տալուն մէջ: Սրտի՛ դիրը նիւթապէս ձեռք բերուած արդիւնքին վրայ չէ, այլ այն բարոյական արդիւնքին վրայ՝ զոր այս կերպով կարելի պիտի ըլլար առաջ բերել տղոց դաստիարակութեան գործին մէջ:

Մեր վարժարաններուն մէջ, գժբաղդաբար դաստիարակութիւնը պարզապէս սահմանափակուած է ուսմունքի սահմաններուն գոգը: Անկէ դուրս դաստիարակութեան տեսակէտ չկայ: Ոչ մէկ ջանք տղուն հոգին կազմելու, տղուն նկարագիրը շինելու, տղուն բարոյականը կարգի դնելու համար: Կը բաւէ որ տղաքը, քննութեան օրերու մէջ, հոգաբարձուներու եւ հրաւիրեալներու ներկայութեան քիչ մը յաջող կերպով պատասխանեն իրենց ուղղուած հարցումներուն. կը բաւէ որ տղաքը, դպրոցէն ելած օրերին կարենան յայտարարել թէ իրենք սա կամ նա դիտութեանց տեղեակ են, թէ երկուասանեակ մը «ութիւն»ներ սորված են, եւ թէ կըրնան կարդալ կամ գրել երեք չորս լեզուով:

Մեր կրթական ուղղութիւնը այս սնամէջ նպատակին ձգած է ընդհանրապէս, եւ մեր ուսուցիչներէն ու դաստիարկներէն քիչեր փորձած են գլել անցնիլ այդ ծիրէն ու վնասակար դրութեան սահմանները, եւ իրենց խնամքին յանձնուած տղոց բարոյական կրթութեան, հոգիի կազմութեան հոգ տանիլ: Ցաւալի չէ՞ ասիկա:

* * *

Կարծեմ կարնոյ վերջին երկրաշարժին առթիւ միայն այս տեսակ ձեռնարկ մը եղաւ մեր վարժարաններուն մէջ, եւ առաջին օրինակի մը ու մամուլին բարեդէպ թելադրութեանց վրայ, Պոլսէն ու գաւառէն չատ մը դպրոցականներ իրենց լուման զրկեցին նպաստաւաք յանձնաժողովին: Անցողակի բան մըն էր սակայն ասիկա: Անկէ ի վեր ոչ մէկ վարժարան մտածեց չարունակութիւն տալ ձեռնարկի մը՝ որ իր բարոյացուցիչ հանգամանքով այնչա՛փ գեղեցիկ կրնայ նկատուիլ:

Վերջին առիթը Դալֆայեան որբանոցն էր: Պղտիկ, անոր ու թշուառ աղջիկներ հանրային գթութեան կը ներկայացուէին չա՛տ սրտաճմլիկ կերպով մը: Այդ քաղդի անժառանգները ուտելիք հաց չունէին, ձմրան հագուստ չունէին, եւ իրենց ցուրտ սրահին մէջ՝ յանկարծական փոթորիկէ մը սարսափահար թռչնիկներու պէս կծկուած մնացեր էին, փորերնին հալիւ կէս մը կուշտ, ցուրտէն սրսփուն, ամէնքն ալ ակնդէտ գթութեան ձեռքի մը՝ որ իրենց պիտի կարկառուէր՝ իրենք ալ չէին դիտեր թէ ո՛ւրկէ:

Ի՞նչ գեղեցիկ առիթ մեր դպրոցականներու հոգիին գթասիրաութեան զգացումը լսելու. ի՞նչ գեղեցիկ առիթ մեր դպրոցականներու բարիքի գաղափարը ներշնչելու: Եթէ երբեք միակ դաստիարակ մը կամ ուսուցիչ մը իր աչակերտներուն ըսէր թէ Խսգիլ, անպաճոյճ յարկի մը փլփլած սրահներուն մէջ սաչի կամ նաչի թռուով անժառանգ աղջիկներ, հայր, մայր, պաչպան չունեցող աղջիկներ հաց չունին, թէ կէս մը անօթի կը պակին ամէն օր, թէ կերածին չոր բակլա ու լուբիա է միայն, թէ ցուրտին դէմ չեն պատսպարուիր պէտք եղածին պէս, ապահովաբար մեծ ազդեցութիւն մը պիտի ընէր այդ միեւնոյն աչակերտներուն վրայ: Անոնց եթէ ո՛չ ամբողջութիւնը, գոնէ ստուարագոյն մասը իրիկուան ծնողքին պիտի պատմէր այդ ամէնը, եւ յաջորդ օրը բան մը պիտի բերէր տար այդ անժառանգ աղջիկներուն համար: Թող տա՛սը բարս բերէր, թող հինգ բարա բերէր, վնաս չունի. կը բաւէ որ կը բերէր: Ցեսոյ տղաքը իրենք իրենց պիտի խորհրդածէին դաստիարակին ներկայացուցած խեղճութեան նկատմամբ, իրար պիտի թելադրէին, իրարու օրինակ պիտի ըլլային, միշտ նպաստելու, օգնութեան հասնելու համար այդ ա՛նոք, անպաչպան անժառանգ որբերուն, որոնք անօթի էին, որոնք ցուրտին դէմ չէին կրնար ինքզինքնին պաչպանել, որոնք ո՛չ մէկ յոյս կրնային դնել բաղդին առաւելութեանց վրայ:

Միակ վարժարանի մը մէջ ձեռք բերուած այս արդիւնքը, յաջորդ օրն իսկ պիտի արձանագրուէր խմբովին կողմէ, տեղի տալով կարգ մը խորհրդածութեանց, որոնք առանց այլ եւ այլի գովասանքներ միայն պիտի ըլլային յիշեալ վարժարանին վարիչներուն եւ աչակերտներուն համար: Տեսակ մը արժանապատուութեան խընդիր պիտի դառնար ձեռնարկը, եւ ոչ մէկ դպրոցի վարիչ պիտի ուզէր իր պաչտօնակիցներէն ետ մնալ, ո՛չ մէկ դպրոցի աչակերտ պիտի ուզէր իր նմաններուն արհամարհանքին ենթարկուիլ:

* * *

Այս տխուր առիթէն սակայն, ոչ ոք մտածեց օգտուիլ: Պարզ մոռացութիւն մը ինքնին, որ բարերաղդաբար անդարմանելի չէ: Աղքատութիւնը, կարօտութիւնը, չքաւորութիւնը մարդկութեան համար նոր խնդիրներ չեն: Ամէն տեղի եւ ամէն ժողովուրդի մէջ գոյութիւն ունեցած են միշտ ու պիտի ունենան ալ: Մենք ալ մեր աղքատները, մեր կարօտները ունեցած ենք, եւ ունինք: Առիթ մը փախցուեր է, ի՞նչ կ'ըլլայ: Մանաւանդ որ խնդիրը անպատճառ այս կամ այն հաստատութեան նպաստելու վրայ չէ բնաւ: Այդ ձեռնարկին նպատակը պէտք է ըլլայ պզտիկ տարիքէն տղոց բարեգործութեան առաքինութիւնը տալ, եւ ո՛չ թէ անպատճառ սա կամ նա հաստատութեան, կամ անձին եւ կամ ընտանիքին նպաստել:

Եւ այս տեսակ ձեռնարկ մը որչա՛փ աւելի յաջողութիւն կրնայ գտնել, եթէ երբեք մեր ուսուցիչները, դաստիարակները ու դպրոցի վարիչները՝ այդ կարգի բարեգործական առիթներու մէջ ուզեն իրենք տալ առաջին օրինակը:

ԱՐԱՄ ԱՆԶՕՒՆԵԱՆ

«ԶԳՕՆ»ԻՆ

ԵՒ

Ս. ՅԱԿՈԲ ՄԾԲՆԱՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Ներկայ յօդուածին առաջին մասին մէջ ըսինք թէ Ս. Յակոբ Մծբնայ հայրապետ վախճանած է 338ին, իսկ «Զգօն»ի գիրքին առաջին մասը գրուած է 337ին ու երկրորդ մասը՝ 344ին. յայտնի է որ Ս. Յակոբի վախճանումէն ետքը գրուած է «Զգօն»ի գիրքը:

Շատ յայտնի է նաեւ որ Յակոբ (=Ափրահատ), Զգօն պարսիկը, չփոթուած է Յակոբ Մծբնայ հայրապետին հետ: Եւ չա՛տ դիւրին էր այսպիսի չփոթութիւն մը. քանի որ Ափրահատ քիչ ծանօթ էր եւ այդպիսի կարեւոր գիրք մըն ալ միմիայն «Տեառն Յակոբայ» անունով ճանչցուած էր, Ասորի կամ Պարսիկ Յակոբ ո՛վ կըրնար ըլլալ՝ եթէ ո՛չ բոլոր քրիստոնեայ եւ ոչ-քրիստոնեայ աշխարհի ծանօթ, Մծբնայ իմաստուն հայրապետը, որ, ըստ Փ. Բիւզանդի «Փոխանակ աղգաւն պարսիկ կոչէր»:

Ափրահատը ա՛նքան անծանօթ կը մնայ որ, նոյն իսկ Ասորիներու մէջ Ե–Զ դարերում սկսած էին հարցնել թէ ո՞վ է Զգօն Պարսիկը. (Թէեւ երբորդ դարու ասորիները կը ճանչնային որ Ափրահատ, պարսիկ իմաստունը, երկու հատոր ճառեր գրած է «ըստ կարգի նշանագրաց», այսինքն՝ այբուբենի կարգով): Այսպէս՝ Յեսու կամ Յեշու անուն կրօնաւոր մը այս մասին հարցում կ'ուղղէ Արաբաց Դէյրդ եպիսկոպոսին (Զ. դարուն վերջը եւ սա չկրնար որոշ պատասխան մը տալ: Ե. դարուն լատինաց Կենտատիոս եպիսկոպոսն ալ Զգօնը կը չփոթէ Մծբնայ Հայրապետին հետ:

Կ'երեւի թէ Հայոց մէջ ալ չա՛տ կանուխ սկսած է Զգօն պարսիկի չփոթումը Մծբնայ Հայրապետին հետ: Վասն զի Փ. Բիւզանդ Մծբնայ Հայրապետին համար կը գրէ՝ «որում անունն էր Յակոբ, փոխանակ աղգաւն պարսիկ կոչէր»: Նորայր Բիւզանդացի իր հանճարեղ սրբագրութեամբ՝ կ'ուղղէ այդ տեղերը եւ կը կարդայ «փոխանակ (ι) Զգաւն պարսիկ կոչէր» (Տե՛ս Նորայր, Կորիւն վարդ. էջ 476–477):

Վարդան վարդապետ (ԺԳ. դար) գիտէ թէ Զգոն պարսիկը նոյն չէ Մծբնայ Հայրապետին հետ. «Բայց ոմանք ասեն Զգոն ոմն անուն կոչեցեալ Յակոբ, թէ նա է եղբայր Դրիգորի». այսինքն՝ Լուսաւորչի, «Բայց» ասի սխալ է ըսել կ'ուզէ. որովհետեւ «Յակոբ որդի է քեռն Անակայ Խորովհուեայ, որ էր կին Տիրանայ» (Վարդան, էջ 37):

Բնական է որ այս չփոթութիւններուն եւ տարակոյսներուն շատոնց վերջ տուին «Զգօն»ի ճառերուն ասորերէն ընդարձակները: Ս. Դրիգոր Լուսաւորչի անուան կապուած սխալներն ալ ինքնին ուղղուեցան: Երբ Լուսաւորիչ կը վախճանի 325ին կամ քիչ ետքը, երբ Մծբնայ Հայրապետը կը վախճանի 338ին եւ երբ Պարսիկ Զգօն իր ճառերը կ'աւարտէ 344ին, Լուսաւորիչն ալ ո՛ւ է գործ չունենար Զգօնի հետ: Ինչպէս որ Զգօն Յակոբը՝ եղած է Յակոբ Մծբնայ, նոյնպէս՝ Դրիգորն ալ կրնար ըլլալ Դրիգոր Լուսաւորիչ,—եւ այս՝ պարզապէս «բարեպաշտիկ իմն տխմարութեամբ»: «Զգօն»ի հրատարակիչներուն ըսածին պէս Դրիգոր մը կայ Յակոբին դիմացը, որ նամակ գրելով իր չդիտցածները կ'ուղէ սորվիլ եւ ստուգիւ ասորի վանական մըն է այդ Դրիգորը, ինչպէս Յակոբը՝ Պարսիկ (ասորի) եպիսկոպոս մը:

Զարմանալի է որ գոնէ հայ թարգմանչին կողմէ ո՛ւ եւ է յիշատակութիւն չկայ «Զգօն»ի մէջ: Հաւանական չէ՛ որ հայ թարգմանչի ձեռքէն ելած վիճակին մէջ հասած ըլլայ մեզի «Զգօն»ը: Թերեւս Ափրահատի ճառերուն ամբողջն ալ թարգմանած էին:

Այս բոլոր չփոթութիւնները եւ թարգմանութեան մասին կարեւոր տեղեկութիւններու պակասութիւնը կը ցուցնեն որ «Զգօն»ի ճառերը անխնամ վիճակի մէջ հասած են մեզ:

* * *

Ի՞նչ արժէք ունին «Զգօն»ի ճառերը: Հայերէնը վերծանողներ դիտեն թէ «Զգօն»ը չատ հմուտ է հին եւ նոր կտակարանի. որովհետեւ չարադրանց առատութեամբ կը գործածէ իր հմտութիւնը: Եւ այնքան չափազանց կը գործածէ իր ատատուածաշնչական հմտութիւնը, որ կը վնասէ պարբերութիւններուն եւ անոնց աչդեցութիւնը կը ջլատէ. այսու հանդերձ իր ճառերը կրնան կարդացուիլ հետաքրքրութեամբ եւ օգտակար ալ կ'ըլլան: Ընթերցողը նոյն ատեն կը չիմանայ հին ժամանակի (Դ. դար) գրողի մը դաղափարներուն, կը տեսնէ ժամանակին ըմբռնումները հաւատքի եւ կրօնի խնդիրներուն մասին, կը դիտէ արեւելեան եկեղեցիներու վիճակը եւն. եւն.:

Բանասիրօրէն ալ կարեւորութիւն ունին «Զգօն»ի ճառերը. իր ոճը ասորերէնի ամենահին ճառերուն տիպարն է, ըստ Ռ. Տիւվալի (*), բոլորովին դերժ յունարէնի ազդեցութենէ, այնպէս որ կրնայ արաբերէնի համանմանութիւնը ուսումնասիրելու համար ապահով առաջնորդ մը ըլլալ:

«Զգօն»ի փիլիսոփայական սկզբունքները պղատոնական են հոգեբանութեան մասին: Ըստ Պղատոնի՝ մարդուն մէջ տարբեր է չնչական կամ բուսական հոգին (l'âme animale ou végétative), տարբեր է հոգեւոր կամ իմացական հոգին (l'âme sprituelle ou intellectuelle). այս ըսկզբունքով Զգօն պարսիկ կը հաւատայ թէ Սուրբ հոգին որ մկրտութենէն ետքը կը հանգչի մարդուն վրայ, կը մնայ եւ ա՛յն ատեն միայն կը հեռանայ՝ երբ մարդը մեղանչէ եւ կամ անմեղը մեռնի. եւ հեռանալով՝ կը վերադառնայ Աստուծոյ քովն որտէ բղխած էր. իսկ չնչական հոգին մարդու հետ միասին կը թաղուի: Այս փիլիսոփայութիւնը, սակայն, բացարձակապէս տիրած չէ՛ Ասորի Եկեղեցիին մէջ. երբ զոր օրինակ, Նինուէացի Իսահակ Նշանաւոր մենակեացը, Զգօնի պէս կը խորհի, Արաբաց Դէյրդ եպիսկոպոսը՝ խստիւ կը քննադատէ Զգօնին փիլիսոփայութիւնը (հմմտ. Զգօն, էջ 124–135):

Պարսիկ իմաստունին գործը եթէ չա՛տ հռչակուած չըլլար իր ժամանակին, հայ թարգմանիչները հաւանաբար պիտի չթարգմանէին զայն: Բայց ստոյգ է որ Հայոց առաջին թարգմանիչ–երիտասարդ վարդապետները, որ ժամանակին ուսումնական բոլոր կեդրոնները գացին, տարիներով մնացին Եդեսիա, (հետեւաբար Սամոսատ եւ Անտիոք ալ) Պոլիս, Աթէնք, Աղեքսանդրիա, եւ ամէն տեղ հետեւեցան, փիլիսոփայական տարբեր բեմերու եւ նոյն իսկ թարգմանեցին Փիլոնի եւ «Զգօն»ի գործերուն հետ, Աթանասի, Կիւրղի, Ոսկեբերանի նոյն գործերը, գաղափարներու այս ալաղաղ արտայայտութիւններու առջեւ միշտ մնացին հայ վարդապետ եւ կարդացուցին իրենց թարգմանութիւնները, առանց կարեւորութիւն տալու տգէտներու եւ նախանձողներու:

* * *

Եթէ Զգօն պարսիկ իր գործին ասորերէն ընագիրը ցոյց տալով՝ ի զո՛ւր տեղ Մծբնայ հայրապետին ձեռքը տրուած գրքի մը տէր կ'ելլէ, կարելի՞ է որ Ս. Յակոբի պէս գործունեայ եպիսկոպոս մը բոլորովին զուրկ մնայ գրական փառքէ մը: Մծբնայ հայրապետը հարկաւ բան մը գրած էր որ, Յակոբ անուններու չփոթութիւնը աւելի եւս դիւրացնելու պատճառ մը եղաւ: Շատ հաւանական է որ Ս. Յակոբ գործեր գրած ըլլայ. եւ նաբեկացիին վկայութիւնը արժէք մը ունի, ըստ իս, «Զգօն» տարբեր գործի մը ակնարկութեամբ:

Նարեկացին կ'ըսէ որ չարախօսներու եւ հերձուածողներու դէմ գրեց Ս. Յակոբ եւ իր գրածը անկշռելի կանոնի մը հանգամանքն ունի: «Զգօն»ի մէջ իրաւ որ հերձուածներու կամ աղանդներու անուններ կան, բայց Զգօն՝ ուղղակի ատոնց դէմ չէ՛ գրնուած. այլ յարմար եկած տեղը յիշատակութիւններ բրած է այսպէս՝ ասոնց համար իր ճառերուն: Եւ եթէ Նարեկացին՝ այսպէս յիշատակութիւններէն միայն առնելով՝ կ'ըսէ թէ չարախօսներու բերանը կարկեց եւ հերձուածողները լռեցուց, բնական է որ չա՛տ ճիշդ եղած չըլլար գնահատումը:

Թողունք Նարեկացին յիշատակութիւնը որ Զգօնի վրայ հակցուի, կարելի չէ՞ արդեօք Մծբնայ հայրապետին վերագրել «Զգօն»ի քսան երեք (անչուշտ ասորերէն) ճառերուն պէս, ուրիշ քսան երեք ճառերու հաւաքածոյ մը, ասորերէնէ թարգմանուած որ Ցանախապատում ծանօթ անունով՝ Ս. Դրիգոր Լուսաւորչին ընծայուած է:

«Զգօն»ի յառաջաբանին գրողը, հերքելու համար թէ այդ գրքին մէջ յիշուած Դրիգորը մեր Ս. Լուսաւորիչը չէր կրնար ըլլալ, կ'ըսէր. «Ո՞ զիս յանդիմանեսցէ՝ եթէ առաջի ամենեցուն անպատ ասիցեմ, թէ Լուսաւորիչն յետ լուսաւորելոյ զազգս մեր ո՛չ երբեք գրեաց յամենայն ի կեանս թերեթ նամակի առ ո՛ւ ի՛ցէ... զհուսկն ասեմ, չէ՛ ամենեւին ստոյգ է ի խնդրոյ Լուսաւորչին լինել (կամ չէ ամենեւին ստոյգ է սրբոյ Լուսաւորչէն լինել), այլ մնայ աստուածային խնամոց ի ժամանակին ստուգել»:

Կը թողունք մենք ալ, որ ժամանակը ստուգէ այս խնդիրը, ինչպէս ստուգեց «Զգօն»ը:

Բ. Վ.

Ց. Գ.— Երէկուան յօդուածին ամէնէն վերջին տողին մէջ գտնուած 34 թուականը պէտք է ըլլայ 344:

ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՐ ԾՆՈՒՆԴ ԱՌԱԾ Է

Մարդկութեան սկզբնական դժբախտութեանց պատճառը եղող եղեւամկան պարտէզը չատ տեղեր փոխադրուած է. ամէնէն աւելի տարածուած աւանդութեան մը համաձայն, Երկրային Դրախտը կը գտնուի Արեւելքի մէջ. ուրիշ աւանդութիւններ կ'ըսեն թէ Հնդկաստանի մէջ է. ուրիշներու ըսածին նայելով՝ Թիպէթի մէջ կը դտնի զայն. կան ալ որ կը յայտարարեն թէ անոր մնացորդները կը գտնուին Սքանտինաւիոյ մէջ: Այս ամէն այլազան կարծիքներու վրայ նոր մըն ալ աւելցնելու համար, գերմանացի դիտուն մը, Պ. Շոթէնսաք, Հայտելբերգէն, Գրէլինի մարդաբանական Ընկերութեան առջեւ հաւատար է թէ մարդ ծնունդ առած է ո՛չ թէ Ասիոյ կամ Եւրոպայի, այլ Աւստրալիոյ մէջ: Որոնք են Պ. Շոթէնսաքի փաստերը: Գերման բնագէտումը մէկ փաստ միայն առաջ կը բերէ, այն է թէ առաջին մարդը պէտք է ծնունդ առած ըլլայ վայրի գազաններէ բոլորովին զուրկ երկրի մը մէջ, որովհետեւ իմացականութեամբ չատ տկար, մերկ, անզէն, ինքնապաչպանութեան ու յարձակման, հագուստի եւ տաքնալու միջոցներէն զուրկ ըլլալուն եւ միայն տունկերով մնանկուն համար, նախնական մարդը իր ընտանիքով պիտի կրնար ապրիլ հեղաձմայր եւ բուսաճաթակ կենդանիներ պարունակող միջավայրի մը մէջ: Աշխարհի վրայ միակ երկիր մը կը գտնուի, ուր մակեր գազաններ չդտնուին, այդ երկիրն ալ Աւստրալիան է: Կը կարծուի թէ Աւստրալիան աւելի ընդարձակ էր առաջ, միացած ըլլալով Մալէզիոյ մէկ մասին, Սումադրայի, Ճաւայի, Որնէոյի, եւլն.: Բայց Պորնէօ կղզիին մէջ կը գտնուի կենդանի մը, որ առանց մակեր ըլլալու, չատ նեղութիւն կրնար պատճառել առաջին մարդուն. օրանկութանն է այդ կենդանին: Պ. Շոթէնսաք կը պատասխանէ այդ առարկութեան, ըսելով թէ առաջին մարդիկ հարաւ գացած են, եւ ձովը հետ կած բաժնած է Աւստրալիայէն. այնուհետեւ ո՛չ մէկ վտանգ կը սպառնար իրենց գոյութեան: Գերման գիտունը կ'ըսէ թէ ասիկա կը պատահէր երկրաբանական երրորդ շրջանին մէջ, երբ Աւստրալիա, վայրի գազաններէ զերծ, կը պարունակէր նախնական ստնաւորներ, որոնք մինչեւ այսօր ալ կը վխտան երկրագունտիս հինգ մասերէն փոքրագոյն աշխարհին մէջ: Այսպէս կը կարծուի թէ Աւստրալիոյ այժմու սպիտակամարթերը ուղղակի սերած ըլլան նախնական մարդէն, այսինքն անոնք որ իրենց ծնունդավայրի հողէն չեն զատուած:

Հետեւաբար աշխարհի հինգ մասերէն ամէնէն փոքրագոյնը փառք կ'ունենայ ծնունդ տուած ըլլալու մարդկութեան: Բայց զարմանալին սա է որ Աւստրալիոյ գտնուիլը քանի մը հարիւր տարուան խօսք է. ինչպէս կ'ըլլայ որ այնքան ատեն անծանօթ կը մնայ մարդկութեան որրանը եղող այդ երկիրը: Բայց գերման գիտունը կը պնդէ թէ եղեմական պարտէզը չուռդուրը Եփրատ դետով, այլ անկիա կը գտնուի Տարլինկի եզերքներուն վրայ: Մարդաբաններուն կ'ի՛նայ՝ յայտնելու իրենց կարծիքը: Բայց ամէն պարագայի մէջ՝ չանկանութենէ զուրկ չէ այն մարդը, որ Աւստրալիայէն բերուած Եւրոպա, նախնական մարդու տիպարը կը ներկայացնէ: Ասիկա ապացոյց մը կրնայ համարուիլ թէ գերման գիտունին ենթադրութիւնը բոլորովին անհիմն բան մը չէ:

ԲԱՐԻ ԴԷՄՔԵՐ

ԿԻՐԱԿՈՍ ԶՈՒՄԲՈՒՐՄԱԳԵԱՆ

Հարուստ մը չէ, բաւին լայն նշանակութիւնովը, բայց առանց խղճահարութեան զգացումի, վատանորէն կրնամ ըսել թէ՝ Տիարպէքիրի հայ համայնքին ամենէն բարեգործ, ամենէն աղքատասէր մարդն է, որ օրինակելի կանոնաւորութեամբ մը, իրիկուն առտուն եկեղեցի կու գայ, մինչեւ վերջին վայրկեանը կենալու պայմանով. եւ եթէ պատահաբար, որ եւ է ժամանակ եկեղեցիի բակէն անցնելու ըլլայ, չի մոռնար պատուհանին առջեւ կենալու, ու երեսին ջերմեռանդօրէն սանկ քանի մը անգամ խաչակնքելու, ամէն մէկ անգամին՝ քսակին մանրուքները, կարգ կարգ շարուած աչքասներուն բաժնելով:

Ցիսուսի մտիկ է, նիհար, կարճ ու կլոր կազմուածքով: Մարիին աչքերուն մէջ բարութեան մը փայլատակումը, ձայնին մէջ մտգական մխիթարութիւն մը. իսկ քալուածքին մէջ ծայրայեղ զգուշութիւն մը կը նշմարես, որ գեսին քարեւուած այս ապացոյցը իր ձեռքին մէջ ունէր հիմա եւ թող չպիտի տար զայն: Այժմեան անկեղծութիւնը չպիտի երաշխաւորէր անցեալին անկեղծութիւնը: Եթէ խոստովանէր այսօրուան յանցանքը, ամօթխածութեան, կեղծաւորութեան ու շահու ի՞նչ շարժառիթի իրեն մղել պիտի տար երէկուան յանցանքը: Այս դարմանալի պատճառաբանութիւնը իրեն հետ կը քաշէր կը տանէր այդ ակներեւութիւնը, ինչ որ չպիտի վրիպէր Արմանի ուշադրութենէն: Հետեւաբար, Արման պիտի հաւատար իր խօսքին, եւ տարկա պիտի ըլլար իր վրէժխնդրութիւնը: Բայց ի՞նչ փոյթ: Անոր երեսին պիտի թքնէ՞ մի թշուառութիւնս ու ամօթապարութիւնս... իր հիւանդ հոգին ձգտում մը կ'ունենար այս ծրագրին յանդգնութեան մէջ: Արմանը կ'ատէր այդ պատուն. կը վախնար որ բացակայ ըլլալով իր ձեռքին պրծէր: «Աւելի արագ» ըսաւ Էլէն, քանիցս խօսքը ուղղելով կառապանին: Կառուսն պիտի հասնէ:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (57)

ՌՕԼ ՊՈՒՐՃԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ը

ՑՆՈՐՔԸ

Վարաւ, առջի գիշեր, Մայիսուի պարահանդէսին մէջ բան էր մտովի՝ Էլէնի պէրասիրութիւնը մեկնելու համար. «Կ'ուզէ նախանձոտ դարձնել մէկը»: Ցեսոյ, ոչ ոք տեսած էր մանկամարդ կնոջ չուրջը, վիրաւորուած սիրահարի դիմադիծով: Փոքր սրահին աղօտ լոյսին մէջ, Վարաւ կ'ըսէր ինքնիրեն. «Ինք նախանձոտ է եւ կ'ուզէ վրէժ լուծել...»: Ու անդգալաբար, խօսակցութիւնը կը սահեցնէր Միեւնոյն զառիթափին վրայ, ինչպէս առջի օրը. նորէն կը խօսէր իր յուսահատութեան եւ մելամաղձութեան վրայ: Մանկամարդ կինը մտիկ կ'ընէր, առանց պատասխանելու գրեթէ, մտքին առջեւ բերելով այն դայրոյթը զոր պիտի զգար Արման, եթէ այդ պահուն զինքը տեսնէր Վարաւի հետ: Սակայն, այս վերջինը կը տրամաբանէր. «Ի՞նչպէս կը վնասեմ: Նորէ՞ն պիտի վռնտուիմ, ինչպէս Պուրժի մէջ...» —Ու որոշելով օգտուիլ Էլէնի վրդովումէն, ոտքի եաւ ու դնաց նստեցաւ երկար բաղկաթոռին վրայ, մանկամարդ կնոջ մօտ, ըսելով.

—«Ո՜հ, չատ սիրած եմ ձեզ...»

Էլէն երեսը դարձուց Վարաւի կողմը, դէմքին վրայ նկարուած զառանցանքի արտայայտութիւն մը. սպան կարծեց թէ դժկամակութենէն առաջ եկած զայրոյթ մըն էր ատիկա, ուստի թեւերուն մէջ առաւ մանկամարդ կինը: Վայրկեանական մոլորանքի այն պահերուն մէջ կը գտնուէր Էլէն, ուր կը գործենք այնպիսի արարքներ, զորս չենք ուզեր խոստովանիլ յետոյ: Եթէ ոչ պաղարիւն ու հաստատուն կամքի մը տիրապետումն էր որ կ'ազդէր իր հիւանդոտ կամքին վրայ: Մանկամարդ կնոջ ցոյց տուած տկարութեան մէջ ի՞նչ մաս ունէր նուաստացումի մոլեգնութիւնը, իր անձին կորստեան խելայեղութիւնը, որով պաղարիւն էր իր խեղճ հոգին, առջի օրն իսկ: Ինչ որ ալ ըլլար պատճառը, իրողութիւնը սա էր թէ Էլէն ինքզինքը չպատչանցնց Վարաւի դիրկընդխառնումէն: Սպան աւելի յանդգնութիւն առաւ ու Էլէն բոլորովին անձնատուր եղաւ. Այո՛, այն միեւնոյն սրահին մէջ, ուր երբեմն արտաւրիրք զգացած էր ինքզինքը նուիրելու իր սիրեցեալին, աւա՛ղ. թող տուաւ որ իր չսիրած մարդը վայելէ զինքը, Վարաւ ապրեցաւ իր տարած հեշտ յաղթանակին սա այդ անակնկալ սիրուհիին դիակնային անզգայութեան հանդէպ, սիրուհի մը՝ որուն վրայ չէր խորհեր իսկ քանըչորս ժամ առաջ...:

... Վարաւ երկար ատենէ ի վեր մեկնած էր եւ օրը իրիկուն կ'ըլլար: Էլէն միշտ նոյն տեղը կը մնար, երկար բաղկաթոռին միեւնոյն անկիւնը նստած մեռեալի մը պէս: Քիչ մը առաջ կատարուած իրողութեան անագնութիւնը յեղակարծօրէն ցրուած էր այն մտացնորումը, որուն մէջ կ'ապրէր իր հոգին՝ վերջին քանի մը շաբաթներէն ի վեր: Հէ՛, ի՞նչ, Պ. տը Վարաւի սիրուհին էր ինք, Էլէն Շաղէլ... Ո՛չ, ճշմարիտ չէր, քանի որ Արմանը կը սիրէր... Ո՛ւր կը գտնուէր... ի՞նչ ըրած էր... Ինքզինքը կենդանի դանելու եւ քիչ մը առաջ պատահած իրողութեան արհաւիրքէն պաշարուած, յանկարծական գաղափար մը ունեցաւ Էլէն, այն է վերստին տեսնել Արմանը, Ինչո՞ւ համար ինք ալ չկրցաւ ըսել ատոր պատճառը, բայց այդ տեսչանքը անոր մէջ ձուլուած էր անդիմադրելի կերպով. կը զգար թէ պէտք էր զայն տեսնէր ո՛չ թէ վաղը, այդ իրիկուն, այլ անմիջապէս: Պէտք էր խօսէր անոր հետ, եթէ նոյն իսկ հարկ ըլլար տուէն փախչիլ ու գտնել զայն: Բայց, ի՞նչ որ ալ ըլլար, պիտի տեսնէր զայն: Բարիզ եկած էր Արման: Պիտի հասկնար ատիկա: Տասը վայրկեանի մէջ, չրջազգեստ մը հագաւ, գլխարկ մը դրաւ ու կառք մը վարձելով՝ անոր անկիւնը կծկուեցաւ տենդէն դողդողուն,—ամէն ինչ որքա՛ն փոխուած էր այն օրէն ի վեր՝ երբ նմանօրինակ կառք մը կրնանէր զինքը իր սիրային ժամադրութեան—կառքը կ'ուղղուէր դէպի Լինքո

ը ու մրջիւնները չվնասելու տարապայման երկիւղ մը կը մատնէ։

Տասը, տասնհինգ տարի մը կայ, որ անիկա Ս. Կիրակոս եկեղեցիի Թաղականութեան կ'անդամակցի արժանաւորութեամբ, ու այդ երկարամեայ պաշտօնավարութեան մէջ, մէկը իրմէ վիրաւորիչ բառ չէ լսեր, մէկը իրմէ չէ վշտացեր, ու մէկը հրամայական խօսք մը չէ իմացեր։ Ամենէն ձեռնասէ ու զգուշաւոր դիրքը ունի վարչական ու մատակարարական գործառնութիւններու մէջ, բայց ապահովաբար, ամենէն սիրունը՝ բարեգործութեանց կատարումին մէջ, ու մինչդեռ, իր անդամակիցները, ալքատ մը դուրս վռնտելու համար, վիրաւորիչ բառերու ընտրութեան մէջ մրցում կը կատարեն, ինքը, նոյն պահուն, անվրէպ կերպով, քսակին մանրուքները կը փնտռէ, որոնց ազնուութեամբը լեցնելու համար թաղականութեան մնացուկին նիհարութիւնը, ու սպեղանող խօսքերով դարմանելու աղքատին բարոյական վէրքը որ մուրացկանութեան ամօթէն կը ծնի։

Բայց ցուցամոլութեան, փառասիրութեան, մնափառութեան համար չէ՛ որ կու տայ։ Այդ ողորմութիւնը գերանուրբ կարեկցութենէ մը, բարութեան արտայայտող զգացումէ մը առաջ կու գայ։ Կուտայ անիկա, այնպիսի զգուշաւորութեամբ մը, որ ձախը աջէն տեղեկութիւն չունենար, ու նոյն իսկ աղքատն ալ չի հասկնար թէ, ո՞վ է իրեն ողորմութիւն տուողը։

Ասով հանդերձ, ինչպէս ըսինք, անիկա հարուստ մը չէ նիւթական տեսակէտով, ու ստիպուած է ամբողջ օրը իր առուտուրին մէջ փակուելու, հայթայթելու համար պարէնը իր ընտանիքին, որ երկոտասանակի մը կը հասնի, ու տարեկանները իր երկու զաւակներուն, որոնք թոշակաւոր ուսանողներ են Պէրութի բժշկական գոլէճին մէջ, այստեղի դասընթացքը աւարտելէ յետոյ։

Ասիկա կրթասիրութեան բացառիկ նշան մըն է Տիարպէքիրի համար, ուր 10–20 եւ մինչեւ 40 հազար ասկի հարստութեան մը կռնակ տուողները, բոլորովին անհոգածու են իրենց զաւակներու բարոյական դաստիարակութեանը, առանց բնաւ խորհելու թէ, նիւթական հարստութիւնները իսպառ կորսուելու սահմանուած են, եթէ մտաւորական հարստութիւնը չգայ իր օժանդակութիւնը բերելու։

Սակայն, կիրակոս Զութպարմազեան, մէկն է այն ազնուագոյն դէմքերէն, որոնք, որքան աղքատաբէր, այնքան ալ կրթասէր եւ որքան ողորմած՝ այնքան բարի, որոնք՝ ալով աղքատին օժանդակած ատեն, ձասով՝ դըսրոցներուն բարեւաւութեանը կը կարկառին, ու ապահով եմ թէ, Զութպարմազեանը, եթէ ճարը գտնէ, եկեղեցիին բոլոր եկամուտները դպրոցին կը կապէ։ Դեռ վերջերս իր զաւակներուն հին գիրքերը, հարիւր դրուշի արժողութեամբ, բերած էր դպրոցին նուիրելու, եւ ասիկա հասարակ բան մը չէ՝ Տիարպէքիրի համար։

Իր անձնական գործին մէջ, անիկա չանխնդրութիւն չունի, մարդ չի խաբեր, չի նենգեր, կեղծաւորութիւն չի գիտեր։ Վերջապէս բարութեան, ազնուութեան գեղեցիկ տիպար մըն է, ու պատիւը թաղականութեան, որուն համար ստեղծուած է կարծես։

Մաղթենք որ, այսպիսի պատուական դէմքեր շատնան մեր մէջ, եւ իրենց անձնական օրինակները տարածուն ու անեցուն ըլլան։

Տիարպէքիր Ց. Պ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

Պ. ԶԷՄՊԷԼԷՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գաղթային նախարարին ժամանումը.— Տուրպանի մէջ.— Խանդավառ ընդունելութիւն.—Առաջին ճառը.—Հայկերոյթ մը։

Տուրպան, 26 դեկտ.— Պ. Զէմպրլէն, այսօր, հարաւային Ափրիկէ ժամանեց։ Կուն Հոր առտուն կանուխ նաւահանգիստ հասաւ։ Առտուան ժամ 7ին միայն մեդլիական յածաւորակը յարարութեան մտաւ ցամաքի հետ։ Գաղթային նախարարը ու տիկին Զէմպրլէն ժամ 8½ին ցամաք պիտի ելլէին երթալու Օթէլ տը լա Մարին՝ ուր պիտի ճաշէին։ Նախնական ծրագիրը, սակայն, փոփոխութիւն մը կրեց, եւ Պ. ու Տիկին Զէմպրլէն կէս օրէն երկու ժամ առաջ նաւէն դուրս եկան։ Այդ միջոցին սառուցի հով մը կը փչէր, որով գաղթային նախարարը ու կինը բաւական դժուարութեամբ դացին նաւէն մինչեւ ցամաք՝ փոքր նաւակներով մը։ Ցովը այնքան ալէկոծուած էր որ Պ. ու Տիկին Զէմպրլէն չատ նեղուեցան Կուն Հոբէն նաւակիրը անցնելու համար, վասն զի այս վերջինը անտանելի կերպով կը տատանէր։ Նաւահատոյցին վրայ, որ դրօշազարդուած էր, կը սպասէին Բարեյոյսի գաղթավարին կուսակալը ու Լէյտի Մաք Ալլում, նախարարպետը, նախարարները եւ քաղաքապետութեան Յորտուրդին անդամները։ Նաւամիջը երբ մօտեցաւ, ցամաքէն ծափահարութեանց ահագին գոռ ու գոչում մը սկսաւ, որ աւելի սաստկացաւ երբ Պ. ու Տիկին Զէմպրլէն ցամաք ելան։ Անոնց երեւոյթին նայելով՝ փոթորիկէն գրեթէ նեղուած չէին։ Ներկայացմանց արարողութիւնները աւարտելէ ետքը, բոլորն ալ կառք նստան՝ քաղաքապետութեան պաշտօնարանը երթալու։ Թէեւ ծովեզերքէն մինչեւ հոն այնքան բազմութիւն չկար, սակայն նոյն պաշտօնարանին առջեւ բաւական մարդ հաւաքուած էր, ուր եռանդագին կերպով ընդունուեցաւ գաղթային նախարարը։ Խանդավառութիւնը իր վերջին աստիճանին հասած էր երբ Պ. Զէմպրլէն, զինուորական պատիւներ ընծայող զօրքերու ջոկատը աչքէ անցընելէ ետքը, գնաց քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մեծ սրահին բարձրանդակին վրայ։ Այդ սրահը բոլորովին լեցուած էր հոն անհկարագրելի համակրութեամբ մը ողջունուեցաւ Պ. Զէմպրլէն։ Կարգացուեցաւ Տուրպանի քաղաքապետութեան մէկ ուղերձը։ Քաղաքապետը բանախօսութիւն մը արտասանելով բարի գալուստ մաղթեց գաղթային նախարարին։ Այդ ճառը որոշագոյտ ծափահարութիւններով ողջունուեցաւ։

Պ. Զէմպրլէն, պատասխանելու համար երբ ոտքի ելաւ, նորէն ծափահարուեցաւ։ Գաղթային նախարարը ճառ մը արտասանեց, որ բուռն տպաւորութիւն մը գործեց ունկնդիրներուն վրայ։ Պ. Զէմպրլէն ըսաւ թէ քաղաքապետը իրաւունք ունի կարծելու որ միշտ գնահատած է քաղաքապետական պաշտօններու կարեւորութիւնը եւ արժանաւորութիւնը։ Ատոնց պարքն է աշխատիլ քաղաքացիներուն բարեկեցութեանը, առողջութեանը եւ բարքերու բարւոքմանը։ Պ. Զէմպրլէն յետոյ պարզեց իր պաշտօնին նպատակը, որ է նախ, մայր–երկրին անունով համակրութիւն յայտնել ծովերէ անդին գտնուող անոր համաքաղաքացիներուն։ Նաեւ մաղթել զանոնք աւելի լաւ ճանչնալու եւ յուսալ թէ անձնական աւելի սերտ յարաբերութիւններ պիտի հաստատուին։ Պաշտօնին նպատակն է միանգամայն հաւաքել այն տեղեկութիւնները զորս ուրիշ տեղ աւելի գոհացուցիչ կերպով պիտի չգտնէր։ Պ. Զէմպրլէն յիշեցուց Նեթալի թէ այդ գաղթավարին կողմէ լուծուելիք խնդիրները տեղական հանգամանք մը ունին, բայց պիտի կրնայ օգտակար բաղմաթիւ հարցերու ուսումնասիրութենէն ու քննութենէն՝ որոնցմով հիմա կը զբաղի ամբողջ հարաւային Ափրիկէն։ Պ. Զէմպրլէն խօսքը աւարտելով ըսաւ թէ պէտք չէ կարծել որ ինք կարող է ինքնին մոգական գաւազանի հարուածով մը լուծել բոլոր դժուարին խնդիրները։ Ժամանակի, համբերութեան եւ բարեացակամութեան պէտք կայ։ Նախարարին այս վերջին խօսքերը եռանդագին ծափերով ողջունուեցան։ Բոլոր ներկաները սկսան երգել անգլիական այն երգը որ կ'երգուի, հայկերոյթներու ատեն երբ ներկաներէն մէկին կենացը բաժակ պարպուի։

—Պ. ու Տիկին Զէմպրլէն քաղաքապետութեան պաշտօնարանէն կառքով դացին Օթէլ տը լա Մարին, ուր սեղան մը պիտի ուրուէր ի պատիւ իրենց։ Տիկին Զէմպրլէն ձեռքը բռնած էր օրքիտէի փունջ մը զոր Տուրպանի քաղաքապետին կինը՝ տիկին Պրաուն նուիրած էր։ Պատրաստութիւններ տեսնուած են, ամէն օր օրքիտէի փունջ մը նուիրելու Պ. Զէմպրլէնի։ Հայկերոյթին ատեն Նաթալի նախկին նախարարապետ Սըր Ծոն Ռոպինսոն, բաժակ պարպելով, գովեց Պ. Զէմպրլէնի կորովի քաղաքականութիւնը։ Կուսակալը ըսաւ թէ հարաւային Ափրիկէ պատեկան աղէտներու թատր հանդիսացաւ, բայց կը յուսայ թէ ամէն բան փոխուած է։ Քաղաքապետը բաժակ պարպելով Պարոն Զէմպրլէնի կենացը, գովեց նախարարին հաստատամտութիւնը եւ ուղղամտութիւնը։ Պ. Զէմպրլէն շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած սիրալիր ընդունելութիւններուն համար։ Բաւ թէ կը յուսայ որ իր այցելութիւնը աւելի ոյժ պիտի տայ Լորտ Միլնէրի՝ որուն իմաստութիւնը, անկեղծութիւնը եւ հաստատամտութիւնը այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած են հարաւային Ափրիկէի։ Նախարարին այս վերջին խօսքերը ջերմապէս ծափահարուեցան։ Պ. Զէմպրլէն յոյս յայտնեց թէ Լորտ Միլնէր հաշտութեան մէջ ալ բարեբաստիկ պիտի ըլլայ, որքան եղաւ տէրութեան իրաւունքները պաշտպանելու գործին մէջ։

ՎԻՆԻՑՈՒԼԱ

Իրաւարարութիւնը.— Պ. Ռուզվելթի մերժումը.—Լա Հէի իրաւարարական ատեանը.—Պ. Մաք Քրլլրմի յայտարարութիւնը.— Զեկոյց մը.—Քարափսի մէջ։

Ուաշինկթըն, 26 դեկտ.— Ռուզվելթ նախագահը մերժեց իրաւարարի դերը՝ Վենեցուէլա վէճին մէջ։ Մ. Նանանդաց կառավարութիւնը կը կարծէ թէ այդ գործը պէտք է յանձնուի Լա Հէի իրաւարական ատեանին։

—Պ. Ռուզվելթ պիտի չտանձնէ իրաւարարի պաշտօնը Վենեցուէլայի գործին մէջ։ Մեղադրիր ամբողջութեամբ պիտի ներկայցուի Լա Հէի իրաւարական ատեանին։ Այդ եղաւ արդիւնքը այսօր կատարուած նախարարաց Խորհուրդին։

—Պ. Մաք Քրլլըմ ծերակուտական Իլլինոյսէն եւ նախագահ Մեթկոյֆին արտաքին գործոց յանձնաժողովին, այսօր, Սպիտակ Տունէն մեկնելէ առաջ, ըսաւ թէ Մ. Նահանգները եւ Անգլիա, Գերմանիա ու Իտալիա համաձայնած են Վենեցուէլայի խնդիրը ներկայացնելու Լա Հէի իրաւարական ատեանին։ Կ'ըսուի նաեւ թէ բանակցութիւններ կը կատարուին նախնական բրոթոքոլ մը պատրաստել իրաւարարութեան պայմանները սահմանելու համար։ Շրջած զրոյցի մը նայելով, բրոթոքոլը կը տրամադրէ թէ Վենեցուէլա պիտի կատարէ կարգ մը պայմաններ, զրոս եթէ ընդունի, պաշարումը պիտի դադրի։

Նիւ–Եորք.—Ուայնկթընէն կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ ծանուցագիր մը կը պատրաստէ տէրութեանց ուղղելու համար։ առով Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը գոհունակութիւն պիտի յայտնէ Վենեցուէլայի խնդրոյն կարգադրութիւնը Լա Հէի իրաւարարական ատեանին յանձնուած ըլլալուն համար։

Քարափսի.—Հոս լաւ տպաւորութիւն մը գործեց այն լուրը թէ Վենեցուէլայի եւ տէրութեանց միջեւ եղած վէճը Լա Հէի իրաւարարական ատեանին պիտի յանձնուի։ Ինչդիր է զիտնալ թէ Անգլիա ու Գերմանիա նորէն ինչ բռնական միջոցներու պիտի դիմեն։ Աւասիկ օրինակ մը անոնց գործելու եղանակէն.—Շուէտական Ցրամնա չոգենաւը Քարտիֆէն Կուայրա ժամանած էր 417 թոնս ածուխով, Կուայրա–Քարաքասի անգլիական երկաթուղիին համար։ Բրիտանական յածաւորակ մը բռնեց այդ չոգենաւը, դրաւեց ածուխները։ Բռնուած չոգենաւերը Մաթքուէթայի առջեւ կը կենան։ Ատոնց բոլորին բեռերուն արժէքն է 90,000 տոլար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Սբրազվուրկի կաթոլիկ ասուածաքանութիւնն համալսարանը.— Այդ հաստատութեան նպատակը։

Պէրլին, 26 դեկտ.— Վատիկանի եւ գերման կառավարութեան միջեւ ժամանակ մը ի վեր գոյութիւն ունեցող խնդիր մը կարգադրուեցաւ։ Դեկտ. 5ին Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար Ռամբոլլա կարտինալը եւ Վատիկանի բրուսիական դեսպան Պառոն ֆոն Ռոմբէնհամ ծանուցագիրներ կը փոխանակէին՝ պայմանագրութիւն մը կնքելու, Սբրազվուրկի համալսարանին մէջ հռոմէական կաթոլիկ աստուածաքանութեան ճիւղ մը հաստատելու համար։ Այդ պայմանագրութեան համաձայն։ Սբրազվուրկի հռոմէական կաթոլիկ թեմին մէջ քահանայութեան ընծայացուները այդ համալսարանին մէջ պիտի ստանան իրենց աստուածաբանական ուսումը։ Եպիսկոպոսական այն ընծայարանը, ուր այդ ընծայացուները մինչեւ հիմա կ'ուսանին, դարձեալ գոյութիւն պիտի ունենայ, բայց կրթական գործնական ու նիւթական պարտականութիւնները միայն պիտի աւանդուին։ Գերման կառավարութիւնը այդ հաստատութեան համար Վատիկանի հաւանութիւնը ապահովցնելով քայլ մը եւս առաւ դէպի այն նպատակը, որ է Ալզաս–Լորենի հռոմէական կաթոլիկ կղերը աւելի սերտ հպումի մը մէջ դնել Գերմանիոյ ակադեմական աւանդութեանց ու տենչանքներուն հետ։ Մինչեւ հիմա այնպէս կը նկատուէր թէ եպիսկոպոսական ընծայարանին մէջ ուսում առնող երիտասարդ ընծայացուները ֆրանսասիրական ազդեցութեան մը վտանգներուն ենթակայ են։ Գերմանիոյ ազատական ու արմատական կուսակցութեանց չրջանակներուն մէջ քիչ մը մտահոգութիւն կը յայտնեն այդ պայմանագրութեան մասին։ կարծելով թէ եկեղեցիին Պեռլութենէն աւելի շահաւոր հոգած է։ Որքան ալ անոնց ըլլան եկեղեցական իշխանութեան եղած դիմողութիւնները, դարձեալ գործը անվստահութիւն կը ներշնչէ։ Նոյն իսկ կը կարծուի թէ կեդրոնի կաթոլիք կուսակցութիւնը սկսած է փոխարինութիւն մը ստանալ՝ Խորհրդարանին մէջ նախարարութեան ըրած աջակցութեանը համար։

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԵՒ ԼԻՆՈԲՈՂՏ ԱՐՇԻԴՈՒՔՍԸ

Պ. Ժիրոնի յայտարարութիւնը.—Մրազիրը.—Փաստաբանին կարծիքը.—Իշխանուհիին նամակը.— Պրիւսէլի մէջ ցուցուածները.— Վատիկանի միջամտութիւնը։

Բարիզ, 27 դեկտ.—Լրագրի թղթակից մը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Անտրէ Ժիրոնի հետ թղթակիցը հազորդեր է լրագրական հրատարակութիւնները թէ Պ. Ժիրոնի եւ թէ Լուիզ իշխանուհիին նկատմամբ։ Պ. Ժիրոն պատասխաներ է թէ առաջին անգամ թերթ մը կարդացեր են, որք չայն տեսակ բաներ կը հրատարակէր որ պիտուս երգուսյ ըներ են լրագիր ձեռք չառնել։ Պ. Ժիրոն իր մասին կենսագրական տեղեկութիւններ տալէ ետքը, ըսեր է թէ ինչպէս յարաբերութիւն հաստատեր է Լուիզ իշխանուհիին հետ։ Վայմիցի մէջ, տարբանոց, կնանքը բոլորովին մտերմական եւ նոյն իսկ ընտանեկան հանգամանք մը ստացաւ։ Իշխանուհին կը հետաքրքրուէր Պ. Ժիրոնի դասերէն եւ յաճախ ներկայ կը գտնուէր։ Մեղանին վրայ՝ իշխանուհին իր ամուսնոյն եւ դաստիարակին մէջտեղը կը նստէր։ Լուիզ իշխանուհին չատ գեղանի է ու մտացի։ Սաքսոնիացիները չատ կը յարգեն զայն։ Իշխանը բաւական խիստ է։ Լուիզ իշխանուհին իր մօրը տարիսան վրայ միայն ամուսնացած էր անոր հետ։ Պ. Ժիրոն, պատմելէ ետքը իշխանուհիին Տրէզդայէն հեռանալուն պարագաները, իրենց ծրագրին վրայ խօսելով ըսաւ թէ որոշած են ամուսնանալ եւ ապա Բարիզի մէջ հաստատիլ, ուր Պ. Ժիրոն պիտի աշխատի։ Իշխանուհին չատ պարզասէր է։ Յուսալի է որ Տրէզդայէն դիմում ըլլայ Հռոմ, ամուսնութեան ջնջումը ձեռք բերելու համար։ Եոսէֆի արշիդուքսը հինգ օր առաջ իր քոյրը՝ Լուիզ իշխանուհին տեսնելու գացեր է։ Իշխանուհին իր պահանջումները հազորդեց անոր։ Արշիդուքսը յետոյ մեկնեցաւ եւ անկէ ի վեր լուր չկայ։

—Փաստաբան Պ. Լաչրնալ, որուն դիմած էր Լուիզ իշխանուհին, յայտարարեց թէ կացութիւնը նոյն վիճակին մէջ է, Սաքսոնիայէն որ եւ է միջամտութիւն չէ եղած եւ թէ իշխանուհին չուզեր դիմում ընել։ Պ. Լաչրնալ կ'ըսէ թէ ամուսնալուծում մը անկարելի է, ուրիշ բան է որ երկու կողմն ալ համաձայնութեամբ դիմում ընեն Հռոմ։ Զաւակներու պահպանութիւնը ամէնէն դժուարին խնդիրն է, վասն զի իշխանուհին կ'ուզէ իր քովը ունենալ զանոնք։ Իշխանուհին Զուիցերիա պիտի մնայ մինչեւ որ խնդիրը վերջնական կարգադրութիւն մը ստանայ։ Լուիզ իշխանուհին եւ Պ. Ժիրոն Ժընէվ կը մնան եւ կը սպասեն իրենց սպասաւորներուն ժամանումը։ Լէյդրլա արշիդուքսը Եւ Օր. Աստմովիչ Մոնրէօ դացին, ուր երկար ատեն պիտի մնան։ կ'երեւայ թէ ամէնքն ալ պէտք եղածէն աւելի գրամ ունին։

—Լուիզ իշխանուհին, նամակ մը ուղղելով Պաղիզրայի Թէրէզ իշխանուհիին, բացատրեր է իր որոշման պատճառները, ըսելով որ ամուսնական կեանքի մեծ ու փոքր անհամաձայնութիւնները անկարելի ըրած են իր Տրէզդա մնալը։ Դալով Պ. Ժիրոնի, իշխանուհին անոր նկատմամբ ըսեր է նամակին մէջ թէ իրողութեան համար արուած պաշտօնական բացատրութիւնը բոլորովին ճիշդ չէ, եւ թէ իշխանուհին տարաւորեր է ճշմարտութիւնը յայտնելու, բայց իր արժանապատուութիւնը կը պահանջէ որ չպատասխանէ։ Իշխանուհին նամակը վերջացնելով կ'ըսէ.— «Շատ յուզուած եմ զաւակներուս յիշատակովը, բայց նոյն իսկ այդ բաժանման դառն վիշտը նախամտածար կը համարիմ վերդարձէ մը։»

Ջերսէյ.— Բրքի Պիօ կը ծանուցանէ թէ անգլ. լրագիրներուն ըսածին հակառակ, Օր. Վալանթին Ժիրոն բնաւ չէ մատնացած իր եղբօրը՝ Պ. Անտրէ Ժիրոնի գործին։ Ժիրոն ընտանիքը միայն լրագիրներէն իմացեր է իրողութիւնը։ Գերմանական լրագիրներուն ըսածին հակառակ՝ Պ. Անտրէ Ժիրոն դեկտ. 2ին Տրէզդա չէր, երբ ճամբուեցաւ, այլ Պրիսէլ կը գտնուէր, ուր մնաց նոյեմ. 15էն դեկտ. 12՝ հիւանդութեան հետեւանքով։ Պ. Ժիրոն դեկտ. 12ին յանկարծ մեկներ է՝ դէպի Ֆրանսայի հարաւային կողմը երթալու արտաքին երեւոյթով՝ իր վատառողջութիւնը դարմանելու համար։ Վիշենայէն հաղորդուած լուրի մը նայելով, Պ. Ժիրոն ուղղակի դեր մը չէ ունեցած բոլոր այդ եղածներուն մէջ, այլ ուրիշ կայութիւն մը աթոռելու ծառայած է։

Հռոմ.— Հոս զրոյց կայ թէ Սաքսոնիոյ թագաւորը ու Գերմանիոյ կայսրը Վատիկանի միջամտութիւնը ուզեր են Լուիզ իշխանուհիին գործին համար։ Պապը յանձնարարեր է իշխանուհիին առժամապար վանք մը քաշուիլ, մինչեւ որ միտքերը կատարեալ հանդարտին։

ԻՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

Ռուսիկանութեան իմաց տուողը.— Բանտարկեալներուն փոխադրութիւնը.— Իւմպէրներուն յայտարարութիւնը.— Մուեիքա ընտանիքը։

Մատրիտ, 26 դեկտ.— Իւմպէրներուն ներկայացութիւնը առաջին անգամ ոստիկանութեան իմաց տուողը՝ եղած է Գրէտի Լիոնէի պաշտօնեայ մը որ Իւմպէրները ճանչցեր է, երբ պանդիկ դանձում մը կը կատարէին։

—Իւմպէրները յայտարարեր են Մատրիտի լանտին անորէնին թէ իրենց գործը քիչ ատենէն արեւի պէս երեւան պիտի ելլէ եւ իրենց անմեղութիւնը պիտի հաստատուի։ Ռուսիկ Տորինեաք ըսեր է նաեւ.— «Վերջէն խնդացողը ամէնէն լաւ պիտի խնդայ։ Բարիզի լրագիրները կը յայտարարեն թէ Ֆրաւ–ֆորտներէն զատ ամէն բան վրայ կը խօսինք։ լաւ, դատտվարութեան օրը Ֆրաւ–ֆորտները պիտի ներկայանան»։

—Իւմպէրները պիտի տարուին Հէնտայի կայարանը։ Հոն սպանիական ոստիկանութիւնը պիտի սպասէ, ուր բանտարկեալները կառանուին պիտի առաջնորդէ եւ պաշտօնագիր մը խմբագրելէ ետքը՝ բանտարկեալներ պիտի յանձնուին ֆրանսական ոստիկանութեան՝ որուն պատասխանատուութեան տակ պիտի գտնուին։

Մատրիտ, 27 դեկտ. —Պ. Մուեիքա զոր քանի մը լրագիրներ ներկայացուցին իբրեւ հեղինակ ֆրանսական դեսպանատան ուղղուած անստորագիր նամակին, բացարձակապէս կը հերքէ այդ ըսուածները։ կ'ըսէ թէ Իւմպէրներու վերագրուած արարքները եթէ Սպանիոյ մէջ գործուած ըլլային եւ եթէ կասկած մը ունեցած ըլլար, իբրեւ պաշտօնեայ պարտաւոր էր իմաց տալ սպանիական իշխանութեանց, բայց բնաւ պարտաւորութիւն չունէր օտար երկրի մէջ գործուած արարքներու հեղինակները երեւան հանել։ Միանգամայն բնաւ չէր հետամտած ձեռք անցընել խոստացուած վարձատրութիւնը։ Պ. Մուեիքա կը յարէ թէ իր դրացիներուն իսկութիւնը եթէ հաստատած ըլլար, իսկոյն տունէն պիտի հեռանար, առանց բան մը ըսելու, եւ Իւմպէրներու հետ յարաբերութիւնները պիտի խզէր։ Տիկին ու Օր. Մուեիքա ալ կը բողոքեն իրենց ընտանիքին վերագրուածներուն դէմ։ Կատարելապէս սպանիական լեզուով խօսելու բաղդուած նամակ մը ցոյց տուին Ռուսիկն Տորինեաքի կողմէ գրուած։ Այդ նամակին մէջ ըսուած է որ Օր. Մուեիքա իր աղջիկը կը լիցենցէ՝ Ֆրանսայի մէջ մեռած։ Իրենց մտերմութիւնը ամէն սիսեր է եւ թէ Իւմպէրներու ձերբակալուած օրէն առաջ բանէ մը տեղեկութիւն չունէին։ Բանտարկեալները հիմա կատարեալ լռութիւն կը պահեն։

—Իւմպէր թերեւս հիւանդութիւն մը ունեցաւ, բայց լանտին բժիշկը չուսում դարմանեց։ Ֆրանսական ոստիկանութիւնը ամբողջ ընտանիքին լուսանկարները առաւ։

ՆՈՐ ԻՒՄՊԷՐԵԱՆ ԴՈՐԻՇ ՄԸ. ԳԵՐՄԱՆՈՅՈՑ ՄԷՋ

Կրանցի ժառանգութիւնը.— Ժառանգորդները եւ Տուկլաս կոմսը.—Ապարդիւն դիմումներ.—Խաբեութեան երեւան ելլելը։

Միլիոնները եւ ժառանգութեան պատմութիւն մըն է, որ յետոյ գործակատարի դատարանէն ելած էր, գերմաներէն գրուած էր։ Խարդախութիւնն աներեւոյթ ելլելով, վկան նոյն վարկեանին իսկ կը Ֆերդակալուի։ Գործին քաշքաշումը այս տանեանները Պրանտ եւ Պէրք, որ ազատ ձգուած էին, դատարան չներկայացան։ կուսակարանը ապարդիւն խուզարկութիւն մը տեղի ունեցաւ։ զիրենը գըտնելու նպատակաւ եւ իրենց փոխուածը յանցապարտութեան յայտնի ապացոյցը ըլլալով, դատարանը խնդրի ի բացակայութեան հետեւեալ վճիռը արձակեց.—«կամ թեամբ քննած էին եւ այդ պարագայքիրենք խարդախ են, քանի որ Տուկլաս կոմսին անմեղութիւնը ակներեւ է, եւ կամ իրենց ամբաստանութիւնները թեւարար ըրած են եւ այս պարագային մէջ ալ պատիժի արժանի են»

Դատարանը Պրանտը երկու տարուան եւ Պէրքէն տասներեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց եւ այսպէս աւարտեցաւ Գերմանիոյ դէպքը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍ

Այս առտու մեծ շքով կատարուեցաւ Պայրամի հանդէսը։ կայս. Իրաւի մը համաձայն, Պայրամի առտուան աղօթքը կատարուեցաւ Պէշիքթաշի Սինան փաշա մզկիթին մէջ։ կայս. պալատէն մինչեւ նոյն մզկիթը, ճամբուն երկու կողմերն. ուրներ բարեւի կեցած էին։ Վեհ. Սուլթանը, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, եւ դէմը ունենալով Սպարապետ Ռիզա փաշան, նոյն մզկիթը գնաց մեծ ճանչցումով։ Մզկիթին բակին մէջ կառքերով կը սպասէին մայր թագուհին եւ պալատական տիկիններ։ Նոյնպէս բարեւի կեցած էին Մեծ–Եպարքոսը, բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ՝ ամէնքն ալ համազգեստով։ Վեհ. Սուլթանը, առտուան աղօթքը կատարելէ ետքը, նորէն փառաւոր կառքի

զելով բոլոր պահանջողները, ծանոյց որ կայս. Իրատէին համաձայն Իսլամներուն թող չտրուի հրապարակաւ արքենալ եւ արբեցողներուն նկատմամբ օրինական գործողութիւնները կատարել. նաեւ գինետուներէն դուրս հանուածներուն համար ալ արձանագրութեան մասնաւոր տետրակ մը բանել։

ՊԱՅՐԱՄԸ. երէկ սկսեր է Էյիրնէի ու Թէքիրտաղի մէջ, վասն զի լուսնոյ մասիկը առջի իրիկունը տեսնուեր է։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բերայի ոստիկանաց ժողովին նախագահ Մէհմէտ պէյի։

—Լիւգաթի արծաթ չքադրամ տրուեցաւ Իզմիր լրագրի խմբագիրներէն Միւնիր պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պէյիքթաշի ոստիկան-զինուորներու գլխադպետ Վասրի պէյի։

—Միւթէֆայիլի ատիճան՝ Պէյիքթաշի ոստիկանութեան առաջին գումիսէրներէն Հիւսէյին ու Հալիմ պէյերու եւ Սկիւտարի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար գնդապետ Էմէր պէյի, եղբայր Պէյիքթաշի հրամանատար Հաճի Հասան փաշայի։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Ծովային նախարարութեան եւ Ճէնովայի Անսալտօ նաւագործարանին միջեւ կնքուեցաւ այն պայմանագրութիւնը, որով նոյն նաւագործարանին մէջ երկու թորփիլլաւածներ պիտի շինուին՝ կրկին պատուտկով։ Անսալտօ նաւագործարանը ամբողջովին շինուած եւ թնդանօթներով ու թորփիլի խողովակներով զինուած պիտի յանձնէ այդ թորփիլլաւածները։ Արագութիւնը ժամը քսանչորս մղոն պիտի ըլլայ։ Թէրսանէի կողմէ ղրկուած մասնագէտներ պիտի կատարեն հարկ եղած փորձերը։ Եթէ որոշուածէն պակաս արագութիւն ունենան, Անսալտօ նաւագործարանը իւրաքանչիւր քառորդ մղոն պակասի համար թորփիլլաւածներու ամէն մէկին չորս հարիւրական անգլ. ոսկիի տուգանք պիտի հատուցանէ։ Եթէ արագութեան պակասը մէկ քառորդ մղոնէն աւելի ըլլայ, օսմ. կառավարութիւնը պիտի չընդունի այդ թորփիլլաւածները, եւ յապաղած իւրաքանչիւր օրուան համար Անսալտօ նաւագործարանը օրական քսան անգլ. ոսկի պիտի հատուցանէ։ Թորփիլլաւածները պայմանագրութիւնը ստորագրուելու թուականէն մինչեւ տասերկու ամիս պատրաստ պիտի ըլլան։ Կատարուելիք փորձերուն եւ ճէնովայի մէջ ազատ մնալու եւ անկէ հանելու ծախքերը նաւագործարանին պիտի պատկանին։ Շինութեան համար սահմանուած գումարին մասնավճարները եթէ յապաղին եւ եթէ թորփիլլաւածներուն յանձնումն ալ նոյն համեմատութեամբ ուշանայ, նաւագործարանը որ եւ է հատուցում պիտի չընէ։ Կայս. կառավարութիւնը այդ երկու թորփիլլաւածներուն համար 37,500 ականէն 75,000 անգլիական ոսկի պիտի վճարէ։ Այդ գումարը երեք մասնավճարումով պիտի հատուցուի։ Մէկ երրորդը՝ այսինքն 25,000 ոսկին՝ պայմանագրութիւնը ստորագրելու թուականին եւ մնացած 50 հազար ոսկին կէսը պայմանագրութիւնը ստորագրուելէն վեց ամիս ետքը եւ միւս կէսն ալ փորձերը կատարուելով, թորփիլլաւածները ընդունուելէն ետքը։ Այդ վերջին մասնավճարն ալ կատարուելէն ետքը Անսալտօ նաւագործարանը նոյն թորփիլլաւածները Կ. Պոլիս պիտի ղրկէ, բոլոր ծախքերը ու պատասխանատուութիւնը իր վրայ ըլլալու պայմանով։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ նոր հրանգին համաձայն, Մանսադբրի կեդրոնին համար գաւառակ մը կազմուեցաւ, որուն գայմագամ անուանուեցաւ Բէրլէբէի գայմագամ Շեվքէթ պէյ. նաեւ ուրիշ կազմակերպութիւններ ալ եղան։

—Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց որ երկաթուղիներու երաշխաւորութեան գումարէն աւելորդը տասին հարիւրին հինգն ալ հանրօգուտ շինութեանց յատկացուի։

—Մանսադբրի գաւառական պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ որոշուած ըլլալով իսլամ եւ ոչ-իսլամներէն բարի վարքի տէր ու կարող անձերէ ոստիկան ու ոստիկան-զինուոր գրել, փափաքողները պէտք է դիմեն նահանդին, գաւառներուն եւ գաւառակներու կեդրոնները, հարկ եղած վաւերական պաշտօնագիրներով։

—Մանսադբրի նահանգին մէջ նոր գիւղախումբեր պիտի կազմուին, որոնց միջեւ հեռագրական թելեր պիտի հատուին։

—Բումէլիի նահանգաց քննիչ յանձնաժողովը, երէկ, Բ. Դրան մէջ գումարուեցաւ Ֆէրիտ փաշայի նախագահութեամբ։

—Բումէլիի նահանգաց համար կարգուած ոստիկանութեան առաջին գումիսէրները հաղարական դրչ. ամսաթղթակ պիտի ստանան, երկրորդ կարգիններ՝ 750 եւ երրորդ կարգիներն ալ 500։ Ատոնք ճամբու ծախքերնին ստացան եւ այսօր իրենց պաշտօնատեղիները կ'ուղեւորուին։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նահանգին քարիւղի հանքերուն չահագործման մենաշնորհը կայս. անձնական Գանձուն տրուեցաւ։

ՖԷՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Բլէսէնէն կը հեռագրեն թէ Սթրաֆորդի բոլոր ֆէսի գործարաններուն կազմած անանուն Ընկերութիւնը, այս տարի, 945,000 քուրուշի զուտ շահ ըրեր է։ Շահաբաժինը հարիւրին ինը՝ այսինքն 36 քուրուշ է։ Անցեալ տարուան շահաբաժինը 24 քուրուշ էր։

ՏԱՐԵԳԼՈՒԽՐ. — Եւրոպական Տարեգլուխին առթիւ, վաղը, չնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին դեսպանատան մէջ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՐ.—Ցորենի հրապարակը կայուն է։ Երէկ Անատոլէէն 11,000 քիլէ բերուեցան, որոնց 1000ը՝ մասնաւորներու հաշուոյն։

—Պէնկազիի տեսակ եւ քիչ մը աւրուած 42 հակ բուրդ ծախուեցաւ 100 քիլոն 59 ֆր.ի՝ Մարսիլիա յանձնելի։

—Առջի օրը 69 տակառ ռուսական ալքոլ ժամանեցին, որոնց 8ը Թրանսիթի համար։ Մնացածները հոս ծախուեցան 50–57 օսման մէկ օսմ. ոսկիի։

ԱՌՈՂԶԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Անցեալ հինգշաբթէն մինչեւ երկուշաբթի Աղեքսանդրիոյ մէջ եւ ուրիշ տեղեր քոլերայէ 11 դէպքեր ու 12 մահեր պատահեցան։

—Անցեալ հինգշաբթի եաֆայի մէջ քոլերայի մէկ դէպք պատահեցաւ։ Զորեքշաբթի օրը Դամասկոսի մէջ մէկ դէպք պատահեցաւ։

ՊԷՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպանատան նաւային կցորդ կարգուեցաւ հաղարապետ Բասիլիս պէյ որ չաբաթ օրը իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարանին երկրորդական դասարաններու ուսուցիչներուն եւ ուսանողներուն, կայս. Իրատէի մը համաձայն, դրամական պարգեւներ բաշխուեցան։

ՍՈՒՐԲԷԻ ՀԻԻՄԱՑՈՒՆԸ Դամասկոս ժամեր է։

ՊԷՇԻԲԹԱՇԻ ոստիկաններէն երկրորդ կարգի գումիսէր Հաճի Իսմէր ու Բրղա էֆ.ները առաջին կարգի գումիսէրութեան բարձրացան։ Երրորդ կարգի գումիսէր Մաշար ու Հագեզ էֆ.ներն ալ երկրորդ կարգի գումիսէրութեան։

ԲԵԼԱՑԻ Թաղապետութեան նախկին հիւանդանոցին գետնի՝ Թոփխանէի Տէֆթէրտար Եոգուլը Թաղին մէջ, երեք հազար ոսկիի ծախուեցաւ իտալական հիւանդանոցին որ կիցը կը գտնուի։ Բերայի Թաղապետութիւնը, իր կողմէն երեք հազար ոսկի ալ աւելցնելով, վեց հազար ոսկիի պիտի դնէ իր հիմկուան հիւանդանոցին չէնքը որ վարձքով բռնուած է։

ՎԻԷՆՆԱՑԻ Թակէպլաք լրագիրը, կ'ըսէ Սապահ, հրատարակած է Ցուանատանի նախարարապետ Պ. Տէլեանիսի հետ կատարուած տեսակցութիւնը մը։ Պ. Տէլեանիս յայտարարեր է թէ հելլէն կառավարութիւնը պէտք է միշտ աչխատի աւելի ամրապնդելու օսմ. կառավարութեան հետ ունեցած բարեւոք յարաբերութիւնները եւ թէ Բումէլիի նահանգաց համար տրուած նոր որոշումները ցոյց կու տան որ օսմ. կառավարութիւնը միշտ հոգածու է թէ իր բոլոր հպատակները հաւասարապէս օգտուին այդ որոշումներէն։ Պ. Տէլեանիս յարեր է որ հելլենական բոլոր լրագիրները գոհութեամբ կը ծանուցանեն՝ պուլկար աւազակախումբերուն խռովարարական արարքը խստիւ արգիլելու մասին ձեռք բերուած յաջողութիւնը։ Պ. Տէլեանիս այդ առթիւ իր շնորհակալութիւնը յայտներ է։

ՊՐՈՒՍԱՑԷՆ կը գրեն թէ չաբաթէ մը ի վեր տեղացող ձիւնը մէկ կանգուն բարձրութեան հասեր է քաղաքին մէջ։ Նահանգին միւս մասերուն մէջ աւելի շատ ձիւն տեղացած է։ Թղթատարական երթեւեկութիւնները յապաղած են։

—Պրուսայի Տաղ Ագէէ գիւղէն երեք հոգի, որոնց անունները տակաւին յայտնի չէ, անցեալ օր իրենց ձիերով սառեր են։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ Հայոց հոգեւոր հովիւը եւ տեղւոյն երեւելիներէն Աւետիս աղա Նորոգել տուեր են Լէպիսթանի ու Զէյթունի միջտեղը գետակին վրայի երկու փայտէ կամուրջները որոնք փլած էին։ Թաղաքէն դուրս խաղախորդարան մը հաստատուեր է՝ նոյն արհեստաւորներուն հանգանակութեամբը։

ԴԱՅԼԵՐԷՆ ԴԻՇԱՏՈՒԱԾ.—Իսկէկէօլի Գարան գիւղին մօտ Ալի անուն որսորդ մը գիւտուեր է գայլերէն։ Ծառի մը տակէն հագուստները, կօշիկները ու հրացանը գտնուեր են։ Կ'երեւայ թէ գայլերուն ձեռքէն ազատելու նպատակով այդ ծառին վրայ ելլել փորձեր է, բայց չէ յաջողեր։

ԱՏԱՆԱՑԻ մէջ երեք չաբաթէ ի վեր օդեր այնքան դեղեցիկ են որ տեղացիները դաշտային պտոյտներ կը կատարեն։

Պ. ԲՍԱԼԷԻԻ կարասեաց վաճառատունը, այս օրերս ճոխ մթերք մը ստացած է ամէն տեսակ կարասիներու, սրահի, ննջասենեակի, ճաշասրահի համար, եւն.։ Դիները զեղչուած են։ 21—30

ԱՆԳԻՐԸ

Ու եղաւ որ հարցուի ձեզ թէ ձեր պապերն ու մայրերը ինչ կ'ընէին կաղանդի եւ Ատուածայայտնութեան տօներուն.— Ըսէք, գրուած է Անգիր դպրութեան Բ. հատորի Ա. Բ. տետրերուն մէջ, որոնք հրատարակուեցան։

Գին ամբողջին 25 դրուշ։ Դիմել Արեւելքին։

Ծանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆլիւնցային հետեւանքը եղող ստամոքսի հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՖՈՒԼԻՍ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆէրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը եւ եկեղեցիի վերաշինութեան յանձնաժողովը ընդարձակ հրաժարագիր մը ղրկած են Պատրիարքարան։ Ս. Պատրիարքը նկատողութեան առեր է այդ հրաժարագիրը, բայց տօնական օրերու առթիւ քննութիւն չկատարուելուն համար, յանձնարարեր է Թաղ. Խորհուրդին, որպէս զի չարունակէ իր պաշտօնը, եւ տօնական օրերէն յետոյ քննութիւն կատարուելով եւ Ֆէրիգիւղի թաղային գործերը նկատի առնուելով, ըստ այնմ անօրինութիւն մը ըլլայ։

—Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան, ընկերակցութեամբ Հիւնքեարպէյլիտեան էֆ.ի, այսօր, Պայրամի առթիւ, չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին, դատական Նախարարին, ներքին գործոց Նախարարին եւ ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

—Նպաստից Յանձնաժողովը հրաւիրուած է նիստ գումարել յառաջիկայ երկուշաբթի օր։ իսկ ուրիշ վարչական ժողովները դադրած են Ծնունդի տօնական օրերու առթիւ։

—Գատրգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդի դանձապետը, գանձին բանալիները չէ յանձնած դեռ. Փոխանորդ Սրբազանը եւ Պատրիարքարանի կողմէ ուրիշ պաշտօնեաներ, այսօր Դասագիւղ պիտի երթան։

—Ֆիրմաստիէն կը գրեն մեզ դեկտ. 8 թուով.— «Տեղւոյս աւագերէց Տ. Գրիգոր քահանայ Զօրպաճեան, որ քանի մը տարիէ ի վեր ցնցղատապէ կը տառապէր, յանկարծական նուազումով մը իր մահկանացուն կնքեց հինգշաբթի գիշեր, ժամը 5ի առենները։ Տեղւոյս Թաղապետական բժիշկ Նուպար Յակոբ էֆ. գլուզննութիւն կատարելով՝ ցոյց տուաւ թէ յիշեալը վերջերս սրտի հիւանդութիւն ալ ունեցած է։ Օծման եւ յուղարկաւորութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ չաբաթ օր ժամը 4ուկէսին։ Հանդէսին կը նախագահեր Պատրիարքական Առաջն. Փոխանորդ Տ. Պետրոս քահանայ, իր չուրջը ունենալով բնիկ Ֆիրմաստցի Տ. Հմայեակ քահանայ Մանիկեան եւ Մրճալբճի Տ. Եղնիկ քահանայ Թէքէեան։ Օծման հանդէսին ներկայ էր նաեւ Ծունայ աւագերէց քահանան իր հետեւորդներով։ Պատարագի աւարտումէն ետքը, հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեց իրենց ծիսական բահանէեալով։ Թաղման արարողութեան պահուն՝ ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը կը դիտէր։ Տ. Գրիգոր ծնած է 1852 յուլիս 13ին. իր աշխարհական անունն էր Ալէքսան. քահանայ ձեռնադրուած է Պոլիս, 1895 մարտ 5ին»։

—Ս. Պատրիարքը, այսօր, Պայրամի տօնին առթիւ, կայս. Պալատ գնաց։ Ցեղոյ այցելութիւն տուաւ նախարարներուն եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն։

—Ս. Պատրիարքը օրհնութեան դիր մը ուղղեց Սկիւտար բնակող Յովհաննէս էֆ. Ուզնեանի, որ իրեն սեփական երկուքսանեակները նուիրած էր Ս. Կարապետ եկեղեցիին։

—Յառաջիկայ տօնական օրերու առթիւ, Պատրիարքարանի վարչական ժողովները եւ տեսուչ Խորհուրդները դադրեցուցին իրենց նիստերը։

—Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցին յորելեանին առթիւ տրուած նպաստերով՝ մէկ քանի տուներու շինութեան պիտի ձեռնարկուի, Առաջնորդին հրամանգով։ Նոյն Հիւանդանոցին ի նպաստ պարահանդէս մը պիտի տրուի յունուար 11ին, որուն համար կարգադիր մասնախումբ մը ալ կազմուած է։ Նաեւ պարահանդէսներ պիտի տրուին Հոդասարին եւ Ներսէսեան որբանոցին ի նպաստ։ Յունուար 19ին ալ, Իզմիրի Մանկապարտէզի կրթասէր մարմնին համար զրօսահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ, մասնակցութեամբ հայ արուեստաւորներու եւ արուեստասիրուհիներու։

— Ամերիկացի միսիոնարուհիներ, Պ. Զորուկեանի հետ, անցեալ չաբաթ օր Խասգիւղ երթալով, 310 աղքատներու բաժնեցին այլեւայլ զգեստեղէններ, զորս Ամերիկայէն ղրկած էր ծանօթ բարերարուհի Միս Կլիսըն։

—Մոսկուայէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ժամարեան սեղանաւորական տան պետը՝ Պ. Իսահակ ժամհարեան, մէկ քանի օր առաջ, եկեղեցիին հրապարակին վրայ, դաշոյնի հարուած մը ստացեր է չարագործ անձէ մը։ Հեռագիրը ուրիշ ոչ եւ է մանրամասնութիւն չի հաղորդեր։ Կ'երեւայ թէ Պ. ժամհարեան չէ մեռեր։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Իսահակ ժամհարեան բարեգործ անձ մըն է, եւ Պատրիարքարանի Նպաստից Մնտուկը յաճախ վարձած է անոր նպաստները։

—Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ հայ լրագիրներու Ա. գրքենիչ, Գրանսերէն Սեւրեք լրագրին եւ թատրոններու գրքենիչ Մինաս էֆ. Կամար, որ Տպագրական Տեսչութեան վաղեմի պաշտօնատարներէն է, Իւլայի Բ. ատիճանով պատուուած է։ Մեր սրտագին չնորհաւորութիւնները կը յայտնենք Մինաս էֆ.ի, կայս. այս չնորհին արժանանալուն համար։

ՀՐԱՀԱՆԳ

ԴԻՒԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԼՐԱԳՐԱՑ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

Նկատողութեան առնուած լինելով թէ Պատրիարքական Դիւաններու պատանեալ գործեր եւ գիրեր, որոնք իրենց անձնական հանդամանքով եւ դիւանատեւեց երեք քառորդ ժամու չափ։ Աւստրիոյ կայսրը Սէնթ-Էթիէն պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Լամատորվի կոմսին եւ Ֆրանց Եոսէֆ պատուանշանի երրորդ կարգը՝ կոմսին քարտուղարին՝ Պ. Սաֆինքիի։

—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը Սէնթ-Էթիէնի պատուանշանը իր ձեռքովը յանձնեց Լամատորվի կոմսին։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը այցելութիւն տուաւ Վիէննա դանուող բոլոր արշիդուքսերուն։ Իրիկուան ներկայ պիտի գտնուի Վիէննայի առաջ դեսպան Քարնիսթ կոմսին կողմէ տրուելիք սեղանի մը։

—Հոփպուրգի մէջ Լամատորվի կոմսին ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ներկայ էին նաեւ կոմսին քարտուղարէն զատ, ռուսական դեսպան Քարնիսթ կոմսը՝ դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաներով, արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովքի կոմսը, Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետները եւ պատերազմական նախարար Բէթրէյնս ասպետը։ Լամատորվի կոմսը կայսեր աջ կողմը նստած էր եւ Քարնիսթ կոմսն ալ՝ ձախ կողմը։

ՏՐԻԵՍՏԱ.—Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Սաքսոնիոյ իշխանը մասդրութիւն յայտնած ըլլալով իր իր ամուսնութիւնը դատարանի մը միջոցաւ լուծել, Սաքսոնիոյ թագաւորը եօթը անդամէ բաղկացած մասնաւոր դատարան մը կազմեր է, որուն առջեւ իշխանը ամուսնալուծում պիտի պահանջէ։

(ԱԺԱՆՆ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 30 դեկտ.—Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետները հաստատեցին թէ անկարելի է իրենց համաձայնութեան մը յանգիլ։ Երկուքն ալ իրենց հրաժարականը պիտի մատուցանեն Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր։

—Արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովքի կոմսը պաշտօնապէս ծանոյց Իտալիոյ թէ աւստրեւիտալեան առեւտրական դաշնադրութիւնը պիտի դադրի, երբ պայմանաժամը աւարտի։

—Սէնթ-Էթիէն պատուանշանը տրուեցաւ Լամատորվի կոմսին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թրանսվալէն առնուած հեռագիրներու նայելով, Պ. Զէմպրլէն ամէն կողմ յաղթական ընդունելութիւն մը կը գտնէ։

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ.—Արժանթինի Հանրապետութիւնը հաւանեցաւ Լա Հէյի պայմանագրութեան։

ՄԱՏՐԻՏ.—Կացութիւնը միշտ ծանր է Մարոքի մէջ։ Սպանիոյ կառավարութիւնը նաեւ կը ղրկէ հոն։

ԲԱՐԻԶ.— Դատական պաշտօնարանին նրբանցքներուն մէջ ղրոյց ելաւ թէ, հարցաքննութեան հետեւանքով, Իմիլ ու Մարոլ Տորինեաք տգատ պիտի արձակուին, վասն զի առանց գլուակցութեան ոչ-դրօծն դեր մը միայն ունեցած են։

ԼՈՆՏՈՆ. — Տէլէֆի մէջ մեծ չքով կատարուեցաւ Անգլիոյ թագաւորին՝ իբրեւ Հնդկաստանի կայսր թագադրութեան հանդէսը։ Բոնոթի դուքսը, կուսակալ Լորտ Բրըդրն եւ բանակին ընդհանուր հրամանատար Լորտ Բիչնէր ներկայ գտնուեցան։ Շատ փայլուն էր այն թափօրը զոր կը կազմէին հնդիկ բոլոր իշխանները։

ՊՐԻՍԷԼ.—Պ. Ժիւոնի եղբայրը ստացաւ Սաքսոնիոյ իշխանութիւնին կորսուած գոհարեղէնները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարաքաէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Բաստրս յայտարարած է թէ ո եւ է ներում չպիտի խնդրէ տէրութիւններէն։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ

Ս. Փ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

1903 ՏԱՐՒՈՅ

Հրատարակուեցաւ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի ընդարձակ նոր օրացոյցը նորագոյն եւ ճոխ ու կարեւոր պարունակութեամբ, որ այս անգամ պատրաստուած է կարեւոր տեղերէ ստացուած հրահանգաց համաձայն։

Տոմարի բաժինը կը պարունակէ սովորական օրացոյցը, արական եւ իգական անուններու տօնախմբութեանց օրերը՝ աւելի ճոխացած, փոփոխուած անուններու յաւելուած մը, անցած հինգ եւ գալիք հինգ տարիներու համառօտ օրացոյցը, հին ու նոր եւ ուրիշ զործածական տոմարներու վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

Ընդհանուր գիտելիքներու մասին մէջ կը գտնուին տիեզերական պատմութեան վերաբերեալ նշանաւոր թուականներ եւ վերջին դարերու հայ տարեգրութիւններէն քաղուած եկեղեցական, դպրոցական, բարեգործական, գրական գիտական եւ արուեստագիտական թուականներ, ինչպէս նաեւ աշխարհագրական համառօտ ծանօթութիւններ եւ աշխարհի վեհապետաց ծննդեան եւ գահակալութեան թուականներ։

Պեսական Վիճակագրութեան բաժնին մէջ կը գտնուին Օսմանեան դահուն Օգոստափառ ինքնակալաց անունները եւ թուականները, Օսմանեան կայսրութեան ամիսի աշխարհագրութիւնը, նախարարութիւնը, մեծ պաշտօնէութիւնը, Հայ ատիճանաւորները եւ Հայ պաշտօնատարները։

Հայ. Եկեղեցւոյ բաժնին մէջ գրուած են ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան, ինչպէս նաեւ Կիլիկիոյ, Աղթամարի, Երուսաղէմի ու Կ. Պոլսոյ աթոռներուն գահակալագիրքը, Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքարանը, Թաղօրայք Մայրաքաղաքիս, Առաջնորդական վիճակներ Պատրիարքութեան եւ ուրիշ տեղերու։ Ասոնցմէ զատ նշանակուած են նաեւ Հայ Հրոմէական Հայ բողոքական ու Թուրքիոյ արեւելեան Բրիտանական Հասարակութեանց հոգեւոր պետերը եւ անոնց վարչութիւնները։

Գործառնական ու զործածական բաժնին մէջ հաւաքուած են կարեւոր նիւթեր։ Ինչպէս դրամատունք, Օսմանեան կայսերական պանք, դրամներու բաղդատական ցուցակ, զանազան տէրութեանց չափեր ու կշիռներ, Անատոլուի երկաթուղւոյ վճարքներու ստկացոյց, քարտի, տօնավաճառներ, թղթատար չոգենաւներ, հեռագիր, թղթատարութիւն, նամակատուներ, Կ. Պոլսոյ հայ բժիշկները, հայ ճարտարարուեստներ, հայ փաստաբանները, հայ վկայեալ ուսուցիչները։

Իբր յաւելուած՝ դրուած են նաեւ տպագրական նիւթերու մէջ տեղի ունեցած փոփոխութիւնք, նիւթոց ցանկ, ընդարձակ այբենական ցուցակ մը ու ազդեր։

Հոգաբարձութիւնս, որ Հիւանդանոցի ընդարձակ օրացոյցին քանի տարիներէ ի վեր գտած ընդունելութենէն քաջալերուած՝ ինքն ալ իր կողմանէ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ սոյն կարեւոր հրատարակութիւնն հետզհետէ աւելի օգտակար եւ չահեկան ընծայել, կը յուսայ թէ Հասարակութիւնը այս անգամ եւս գնահատելով անոր կարեւորութիւնը, մանաւանդ ի նկատի առնելով զոյացեալ հատոյթին՝ Հաստատութեանս վերաբերիլը, պիտ հաճի պէտք եղածին չափ գնել անկից, որ դարձեալ 10 դրշ.ի կը ծախուի Հիւանդանոցիս գրասենեակը, Մեծ Նոր խան եւ բոլոր գրավաճառաց քով։ (Հոգաբարձութիւն)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտ	93	31
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	56	—
» » » Դ. բաց.	28	57
» » » Դ. գոց.	28	57
Օսմանեան Պանքա	14	65
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 3 %	43	—
» Մենաբոյ	45	—
Պուլկարական 1888	95	—
Էժիպտէն Իւնիֆիէ	107	—
Տօմինիոյ	104	—
Թրանսվալ	6	—
Ատին երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	35

ԲԱՐԻԶ, 30 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	60
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց. Դրշ.	29	32
	գոց. »	29	32
» » » Բ.	»	57	65
» » » Գ.	»	21	92
Օսմ. Կայս. Պամքա	ֆր.	594	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բումէլի երկաթուղի	»	121	—
Օսմ. մաքսատուն	»	474	—
Օսմ Ռէժի	»	361	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	505	—
Քէտի Լիոնէ	»	1088	—
Իտալական Ռանթ	»	104	07
Սպանիական արտաքին	»	86	87
Թրանսվալ	»	148	50
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	150
Դրամագեղ	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Դեկտեմբեր

Ռուպլը	ֆր.	—
Բումէլի երկաթուղի	»	122 10
Անատ. երկթ. պարտաքաղաք	»	103 61
Փախ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 2'0

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Դեկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239 40
Բումէլի երկաթուղի	»	112 50
Օսմ. Ռէժի	»	334 —

ՊՐԻՍԷԼ, 30 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	29	—
Բումէլի երկաթուղի	119	50

ՆՈՐԴԴԵՈՒՇԷՐ ԼՈՅՏ

NORDDEUTSCHER LLOYD

Paquebot poste Impérial Allemand

Նիւ Եորֆի գիծ, ճեպընթաց

ՔԱՅԶԷՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Շէրպուրկ 13 Դեկ.

ՊՐԱՆՏԷՐԳՈՒՐԳ, Պրէմէնէն 6 »

ՖՐԱՆԿՖՈՒՐԹ, » 13 »

ՆԷՔՍԱՐ, » 20 »

ՊՐԷՍԼԱՈՒ, » 27 »

ԹՐԱՎԷ, Մենո

ԳԱՐԱՃԻԿԵՐ ՍԱՆՃԵԼՍԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անո՛ք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկեր սան հրլարը) ենթակուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստուք այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ անկողին մէջ հանգիստ ընել, շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ ոտք պող քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ցիրանոյի առաջ ակադ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկան պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ժամանէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան դոր կը բռնուին հիմնապէս և ապահովապէս կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնն ու խիթ. մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնաքիւն (սա բլրդ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւններ. ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գրքուն Բաշիւքեան դեղարան։ Սուլթան Համամ Մէջլիսի Լիւսս և Պօնտեցիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք. օժիտ, տարեկան, դպրոց, և այլն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրքիոյ ապահովագրութիւն կնքելի վրայառնց թիւրքական ենթարկեալ

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը կամ ապրող ո՛ր որքերու համար օժիտ մը տարեկան փոքր վճարումներով —(մեծ նոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օրգենաւի, երկաթուղիի, թիւնելի և։ տարեկանոնու դէմ ամբողջ կեանքին համար, շարունակ փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ֆրանքէ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 լարա. այսինքն 52 ֆրանք), այս ապահով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային. 15,000 ֆր.՝ տարեկան տալի եկամտաբերութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Բնակութեան Գրասենեակը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՓԱՆՈՅ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԳԼ

Զալաթիա. Օսմ. Գանձային գէմրուկ թաղ. թիւ 7, 8, 9։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումարը՝ ֆր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխառութիւնները՝ ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը. և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ամերիկեան բոլիսը մինչև հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի առնչմանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է ըստ վարման. ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնազանութենէ և մի՛ շեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տնտեսական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոփոխութիւններ 3 տարի ապահովագրեալ վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրելոյ հաշուի առնելու. այս փոփոխութեանց գումարները գրաւոր նշանակուած են բոլիսին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տակի։ վճարումները դադրեցնելէն յետոյ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետաձգեալ ապահովագրողները 5 տա 100 տոկոսով հաշուի դրեալ վճարելով. մէկ տարեվճար ընդունելի յետոյ խաւանց կը ուզա չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը. բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար անպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հաւուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիները։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ 4 տա 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի որ աշխարհի մէջ յարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւոր է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Գլխաւոր Պատուիրակ
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

Գալաթա. Հուիթալ խան
Վայվոտա փողոց, Վիքթորիա խան
Զալաթիա

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՒՆԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՅՍՈՒԱՆԻԵ

ՀԻՄՆԵՍԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահսամալէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուղթի հոտաւէտ և լուսացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքներ դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գեղեցիկ ժամանակներ։ Փափաքողներուն քարտեզը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնումի դեպքերուն կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտոյի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառականները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սորեա։ ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքարիէ Ֆրդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաֆտէօն։
ՊՈՒՐՍԱ.— Գ. Գ. Ապար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱԼԻՊԼԻ.— Գ. Հ. Ռոզանովա.
ՌՈՒՍՉՈՒԿ.— Գ. Գ. Գ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Գ. Կէորգ Արտիթի
ՋՄԻՒՐՆԱ.— Գ. Հայնրիխ Վանտինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Գ. Տինօ Էբրանատէզ.
ԻԿՍԻՒԻԿ.— Գ. Մ. Գափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՒՆ.— Գ. Գ. Գեորգեսեան Եղբարք.
ՋՐԱԳԻԶՈՒ.— Գ. Արիս Գ. Ինճիճեան.
ՍԵՒԱՍՏԻԱ.— Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան
ԻԶՄԻՏ.— Գ. Յակոբ Մոմճ եան.
ՌՈՏՈՍԹՕ — Գ. Յակոբ Բոլվատալ.

ԱՆՔԹԷ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԻՆՉ ԴՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ ֆր. 777,000,000

Թուրքիոյ եւ Ցունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ապուս Էֆենտի խան

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՆԵՇԱՐԺԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Ուրեւելյից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քանիայոնիա	484
Լուքանիա	12950	Վէրրա	3229
Կամբանիա	12950	Բաւիա	2945
Սուլթանիա	8843	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Միրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2 8
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	16 4

Վերիա չոգենաւը, նաւապետ Բրլէյ ընդհ. վաճառքով Լիվերբուլէն հոս հասաւ Դեմել առ

ՅՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor

Մէյմանէքի խան, թիւ 6, 7 8 Զալաթա. Հոսա ուղղեալ փոստ 255

ՄՈՍ

ՇՈՒՆԵԱՒԱՅՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի, Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգենաւք

Նուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Սնայրիս	2250
Թեանոդուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սէնիրս	2000
Սամանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԻՍ և ԸՆԿ
Ուիթիս խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվերբուլ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Որ կ. կէտ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 սեպտեմ 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կենտրոնն Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Գալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Գանձային մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավոյ կը գտնուի Օսմ. նամակատան դէմը։

Դեռ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մարբուճճիլար. Զարլըր խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այլ ամէ քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ ՊԱՒԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Ie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղաքամ ստացած է բոլոր ցուցանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 18։
Սկիւսար Զարլը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարդիս պէյ Տիւզ օղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԵՇԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի և Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1089	Գոմա	1497	Կոգա	1011	Մալմա	724	Բօգարիա	186
Ալէքթ	3607	Գոնկոնա	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկա	2273	Սարֆա	1113
Անտէլա	1541	Գորսա	895	Լիրա	775	Մարգէլլա	3709	Ցիրիա	1735
Արիսօգա	2377	Դիսա	4311	Լիտալկա	1581	Միրատա	3657	Սիլվիա	1193
Գասանա	1822	Ֆօմինա	937	Լինտու	3720	Միլա	1087	Սրէբա	1200
Գօրստինա	1264	Ֆուրա	2383	Հօրադիա	3600	Մոնդէպելլա	1735	Թասսա	1328
Գրալա	1076	Ֆրաքա	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլա	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Գրիւնա	841	Ֆինամա	504	Իակա	2354	Նէրա	1083	Թօրիա	3827
Գրիֆֆալա	4431	Ֆարա	2464	Իտաֆա	5540	Օֆիա	4100	Թօլէտա	1470
Գէյրա	1671	Էլտորատա	1520	Ցիւնա	1080	ՕնՁարիա	4036	Թորիտտա	487
Գալիբաս	1337	Էրագա	1841	Ֆէնա	1053	Օրլանտա	1535	Ուրպինա	2429
Գամէա	1244	Ֆիտա	954	Քալիրնա	2307	Բալէրմա	1637	Վասբա	1914
Գաբա	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնա	1700	Բօլա	510	Վալա	1289
Գիրանա	2729	Ֆլամինկա	849	Լէտ	1053	Ռիալիա	2229	Վալիուրնա	2096
Սիսէրա	1831	Ֆրանչիսրա	4582	Լէբանդա	2272	Ռինալտա	1663	Եէտա	1850
Գիտա	2697	Գայիէնա	3060	Լիվորնա	1643	Բօլլա	1613	Զէրա	1200
Գալանատա	4235	Գիգանա	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօմէա	1789		

Հօրաբեթա չոգենաւը, նաւապետ Քրլոֆթ ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են։

Թօքիա չոգենաւը, նաւապետ Ճօն

Քօնկո չոգենաւը նաւապետ Սմիթ ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի մօտը 30ին։

Լօրենցօ չոգենաւը, նաւապետ Ռինկ ընդհանուր վաճառքով Օսեսայէն հոս կը սպասուի յունիս 15ին։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՅ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թ. 23—24 Գեւրիւք Մէլէք խան Զալաթա։ 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՆԵՇԱՐԺ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 17/30 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 18/31 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցութիւն Սղերսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եւ-ֆիա. Պէյրութ, Թարթուսլուս-Նահր
Եշ. 19/1 Սեվաստոպոլ ժամը 4ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 20/2 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէին առաջ։
Շբ. 21/3 Տարտանել, Այնոզլ, Սլամնիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Եաս, Պէյրութ, Եաֆա, Բոլոգ-Սայտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈՒՆԵՇԱՐԺԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈՒՆԵՇԱՐԵՐ

Դեկ. 31ին Պիրէյֆ մեկնող։
Յան. վ. 1ին Սիրոֆսի, Անամ եկողներ։

ՄԵԾԱՒ ՈՒՐԱՆՆԵՐ

Յան. 1 Պիրէյֆ, Մարսիլիա, Տանգիր։
» 1 Սիրոֆսի, Ուր. Մարսիլիա։
Տաներ սպասելի Բաքալի համար։
Աստիճան նաւագ. 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք։ Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. գրասենեակին Թուխ Հանի Քասրի մէջ։

Գալաթա 516 Թ. ՌԷՊՈՒ

ՖՐԼԵՏ. ԼԷՕԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒՆԵՇԱՐԺԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Ուրեւելյից միջեւ բանող օգենաւք

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրջորիան	10500	Ցլավիա	3500
Առմենիան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէսորիան	10500	Արրմրն	3000
Լանքասգրիան	9000	Արէէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Նրապան	3600
Գօլամպիան	8000	Ամէնիան	2800
Ճորճիան	8000	Անտալուգիան	2500
Ֆասգոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆրրանինան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեա	900
Վալենիան	3700	Օրանդ	800
Ցլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տեղեկութեանց կը խնդրուի երեք ապրանքի այլուր փոխադրելու կամ Պոլսոյ մեքենաները հանելու համար դիմել հրահանգը դրեալ չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՆՍԼԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Զալաթիա, քարափին վրայ
800 Մանրամասն հէն տեղը

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն.Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 2 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 34 Խառն Ուղ.	Թ. 4 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 6 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 8 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ.	Թ. Ճամբ. Ուղ.	Թ. Ճամբ. Ուղ.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Բարաքէօյ կամուրջ մկն	1 20	1 3	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
Հայտար Փաշա ժմ.	1 45	–	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	1 55				
Գրզրլ Թօբրաք »	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	1 5	12 5				
Ֆէնէր Եօլու »	2 1	–	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	2 1				
Կէօզ Թէփէ »	2 [illegible]	2 26	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Էրէնքէօյ »	2 9	– –	4 21	6 8	7 58	9 15	11 19	12 18				
Պօսքանճրք »	2 13	2 47	4 26	6 29	8 4	9 21	11 24	12 22				
Մալթէփէ »	2 22	2 5	4 32	6 20	8 10	9 31	11 30	12 28				
Գարթալ »	2 28	2 8	4 4	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Բէնտիք ժմ	2 39	2 22	4 51	6 48	8 31	10 1	11 48	12 46				
	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
		3 37				10 21						
Թուզլա »		3 59				10 46						
Կէյպզէ »		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի »		4 4				11 37						
Թափշանճիլ »		4 51				11 47						
Հէրէքէ »		5 8				12 6						
Եարմճա »		5 29				12 30						
Թիւրքիւն Զիֆքլիք »		5 42				12 44						
Տէրինճէ »		5 54				12 57						
Իզմիտ ժմ.		6 7				13						
		6 7										
Պէյրիւք Տէրպէնտ »		7 2										
Յապանճա »		7 26										
Համիտիէ »		7 50										
Կէյվէ »		8 34										
Աք Հիսար »		8 56										
Մեքէնճէ »		9 26										
Լէֆքէ »		9 50										
Վէզիր Խան »		11 25										
Պիլէճիք ժմ.		11 6										
Բարաքէօյ մկն		11 21										
Թօզլիք »		12 30										
Ին Եօնիւ »		1 15										
Զուբար Հիսար »		2										
Էսկի Շէհր ժմ		2 36										
		3 15										
		երկ.										

Այս կառախումբը 1903 փետր. 1էն մինչեւ Նոյեմբեր

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 1 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 3 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 5 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 7 Իրիկ.	Թ. 31 Խառն Ուղ.	Թ. 9 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 11 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 13 Ճամբ. Ուղ.	Թ. 33 Խառն Ուղ.	Թ. Ճամբ. Ուղ.	Թ. Ճամբ. Ուղ.	Թ. 7 Ճամբ. Իրիկ.
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր մկն.									11 40			
Զուբար Հիսար »									12 16			
Ին Եօնիւ »									12 48			
Պօղիրք »									1 24			
Բարաքէօյ »									1 58			
Պիլէճիք ժմ.									2 48			
Գարթալ մկն.									2 58			
Վէզիր Խան »									3 34			
Լէֆքէ »									4 9			
Մեքէնճէ »									4 40			
Աք Հիսար »									5 6			
Կէյվէ »									5 28			
Համիտիէ »									6 24			
Յապանճա »									6 36			
Պէյրիւք Տէրպէնտ »									7 1			
Իզմիտ ժմ.									7 33			
Տէրինճէ մկն.					1 35				7 53			
Թիւրքիւն Զիֆքլիք »					1 53				8 7			
Եարմճա »					2 4				8 18			
Հէրէքէ »					2 16				8 30			
Թափշանճիլ »					2 43				8 55			
Տիլ Իսկէլէսի »					2 54				9 5			
Կէյվէ »					3 10				9 14			
Թուզլա »					3 38				9 40			
Բէնտիք ժմ.					4 –				10 —			
Գարթալ մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 22				10 20			
Մալթէփէ »	1 33	2 2	2 37	3 23	4 37	6 38	8 20	9 59	10 30			
Պօսքանճրք »	1 43	2 12	2 47	3 33	4 50	6 47	8 30	10 2	10 14			
Էրէնքէօյ »	1 51	2 21	2 56	3 41	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Կէօզթէփէ »	1 5	2 28	3 3	3 50	5 19	7 5	8 51	10 25	11 14			
Ֆէնէր Եօլու »	2 2	2 32	3 7	3 54	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Գրզրլ Թօբրաք »	2 7	2 37	3 11	3 58	5 36	7 6	9 3	10 38	— —			
Բարաքէօյ կամուրջ մկն	2 10	2 40	3 14	4 1	5 4	7 20	9 9	10 43	11 37			
Հայտար Փաշա ժմ.	2 1	2 45	3 19	4 6	5 45	7 23	9 13	10 47	— —			
	2 23	2 53	3 27	4 15	5 53	7 28	9 19	0 53	11 46			
	2 48	3 18	3 52	4 40	6 5	7 38	9 27	11 –	12 5			
					6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			
									երկ.			

Այս կառախումբը 1902 նոյեմ 14ին մինչեւ 15 գարնանային 1903 մարտ 15 և 1903 դեկտեմ 16ին մինչեւ 31 և 1903 դեկտեմբեր 1ին։